www.tavanen.ru

Тăван Ен

плюс Причебоксарье

№ 29 (10575-10576) ИЮЛĔН 28-МĔШĔ 2017 ЭРНЕКУНСЕРЕН ТУХАТЬ

Хаçат 1932-мĕш çулхи июлĕн 27-мĕшĕнчен тухса тăрать

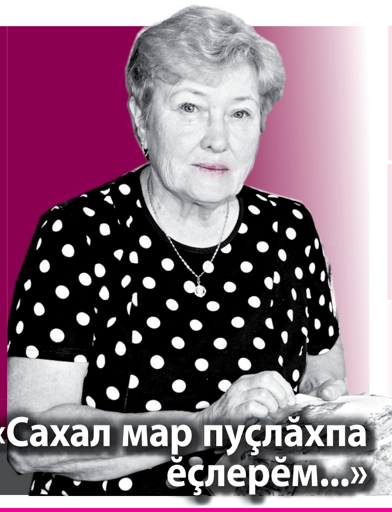

«Сахал мар пуçлăхпа ĕçлерĕм...»

Редакци: ĕнер тата паян
«ТĂВАН ЕНЕ» - 85 ÇУЛ → 4

Мотоблок – авари сăлтавĕ
АСĂРХАНĂР! → 6

Шăпчăксем те кăнтăрла юрлаççĕ
ПАТРИОТ → 10

В. Шумилова сăн ӳкерчĕкĕ

Вырма каярах пуçланĕ

анчах та техника хатĕр пултăр

• ТĔРĔСЛЕВ

Кĕрхи тырăсене вырса пуçтармалли вăхăт çывхарса пырать. Çав тĕллевпех паянхи кун ял хуçалăх предприятийĕсемпе ХФХсем комбайнсене хатĕрлеççĕ. Вырма ĕçĕсене ăнăçлă ирттересси çанталăкран та, ĕççие епле хатĕрленнинчен те нумай килет-çке. Уй-хир карапĕсене вăхăтра юсаса çитменлĕхсене пĕтерни пĕлтерĕшлĕ. Комбайнерсемпе вĕсен пулăшуçисем çителĕклĕ-и – çакă та хĕрӳ ĕç вăхăтĕнче ура хума пултарать.

Штурвал умĕнче – опытлисем

Районти техника надзорĕн инспекцийĕнче пурĕ 47 комбайн шутланса тăрать. Вĕсенчен 40–шĕ – ял хуçалăх предприятийĕсемпе хресчен-фермер хуçалăхĕсенче, 7 комбайн вара уйрăм çынсен аллинче. Тĕрĕслев вăхăтĕнче техника юсавлăхне кăна мар, пушар хăрушсăрлăхĕпе çыхăннă пирвайхи япаласем пуррине те пăхаççĕ. Унсăр пуçне комбайнерсен тракторист-машинистăн F категориллĕ удостоверенийĕ те пулмалла.

Эрне пуçламăшĕнче тĕрĕслев «Атлашевский» СХК-ра тата çавăн ятлă агрофирмăра иртнĕ. Комбайнерсем уй-хир карапĕсене тăрăшсах хатĕрленĕ, 5 комбайн паян тесен паян вырмана тухма хатĕр. «Чурачикское» ОАО ĕççенĕсем 4 комбайна тĕрĕслеве тăратнă. «CIass» комбайн штурвалне иртнĕ çулхи пекех Андрей Морозов тытса пырĕ. «Донсем» çинче кăçал çĕнĕ комбайнерсем – Геннадий Черновпа Геннадий Петровский вăй хурĕç. «Палессе» комбайн штурвалне темиçе çул Алексей Юнусов алăран вĕçертмест, хальлĕхе техника «Прогресс» ЗАО-ра тĕрĕслеве хатĕрленет. Пĕлтĕртенпе асăннă хуçалăхра вăй хуракан, пысăк опытлă комбайнер Михаил Эткеров кăçал уй-хире çĕнĕ, кӳршĕ районтан хăваласа килнĕ «АГРОС-580» комбайнпа тухма хатĕрленет. Кадрсен ыйтăвĕн çивĕчлĕхĕ асăннă хуçалăха пырса тивмест – хальлĕхе кунта специалистсем çителĕклĕ. «Юсав ĕçĕсене вăхăтра вĕçлес тесе комбайнерсем ĕç кунĕ вĕçленсен те юлса ĕçлерĕç. Йӳççине кăмăллакансем çук, ун пеккисене тытмастпăр», – ĕнентерет тĕп инженер Игорь Мясников. Хуçалăхра 3 комбайн тĕрĕслев витĕр ăнăçлă тухрĕç.

Çамрăксем юлхавланмаççĕ

«Приволжское» АО-ра тĕрĕслеве тĕплĕн хатĕрленнĕ. Ретпе лартса тухнă комбайнсем патĕнче юлашки гайкăна пăрса лартас тесе тăрăшакансем куç умне пулмарĕç. Сергей Титов, Сергей Эткеров тата Михаил Калишов вырмана тухма хатĕр, вĕсен кирлĕ удостоверенисем пур, техника та тĕрĕстĕкел. Кашнин патне пулăшуçăсене çирĕплетнĕ.

Сергей Эткеров 14 çултан тытăнса ашшĕпе пĕрле комбайн çинче вăй хунă, пулăшса тăнă. Ашшĕ хăй мĕн пĕлнине пĕтĕмпех ăна вĕрентсе хăварнă. Ытти чухне яш тракторпа ĕçлет.

Калишовсен ĕçчен çемйи пирки ырă сăмахпа каламасăр май пур-и вара? 6 ывăл ӳстерекен çемьере аслисем вĕçсе тухнă, çемьеллĕ. Ачисене мĕн пĕчĕкрен ĕçе явăçтарса ӳстернĕ вĕсем, ывăлĕсем те хăй вăхăтĕнче пурте тенĕ пекех пĕрин хыççăн тепри комбайнер пулăшуçинче вăй хунă. Хальлĕхе черет – 17 çулти Стас патне çитнĕ. Вăл 3 çул ытла кашни çулла комбайнер пулăшуçинче тимлет. Ашшĕне юсав ĕçĕсем ирттерме пулăшать, пĕртте ӳпкелешмест.

Стас ашшĕ патне гаража миçе çулта чупма тытăннине ас тумасть те.

→ 2

● ПИРЕ САЛАМЛАÇÇĔ

Юлия СТРОЙКОВА,
ЧР Информаци политикипе массăллă коммуникацисен министрĕн тивĕçĕсене пурнăçлаканĕ

Хисеплĕ ĕçтешсем, «Тăван Ен» хаçат редакцийĕн коллективĕ!

Паян сирĕн редакцире туслă, хăйсен умĕнхи ăрăвĕн йăли-йĕркине пĕтĕм яваплăх туйăмĕпе упракан команда тăрăшать. Кăмăллă тата лăпкă лару-тăру, тивĕçсене тĕп-тĕрĕс валеçни муниципалитетпа юратнă Чăваш Енĕн тĕрлĕ енлĕ пурнăçĕ пирки тулăх информаци уйĕ тума пулăшаççĕ. Сирĕн тĕрев – штатра тăман корреспондентсем, чылайăшĕ республикăра палăрнă журналистсем.

Хаçатăн 80 çулхи юбилейĕ тĕлне Интернет уçлăхĕнче редакцин çĕнĕ сайчĕ ĕçлесе кайрĕ, кăçал вара, 85 çулхи юбилее вăл Роскомнадзор панă официаллă массăллă информаци хатĕрĕн статусĕпе кĕтсе илет. Юбилее хатĕрленсе редакци Пичет музейне те йĕркелерĕ.

ЧР Информаци политикипе массăллă коммуникацисен министерстви Сире чунтан-чĕререн юбилей ячĕпе саламласа çитĕнӳсемпе лăпланмасăр ура çинче çирĕп тăма, малалла та малалла аталанма, чечекленме тапса тăракан вăй-хал, хавхалану сунать, ĕмĕтленнĕ ырă шухăшăрсем пурнăçа кĕрсех пычăр!

→ 4

● РЕСПУБЛИКĂРА

Июлĕн 26-мĕшĕнче Чăваш Ен Пуçлăхĕ Михаил Игнатьев ертсе пынипе Министрсен Кабинечĕн черетлĕ ларăвĕ иртнĕ. Унта обществăлла транспорт тата унăн тӳлевĕпе çыхăннă ыйтусене пăхса тухнă. Михаил Игнатьев халăха йышлăн илсе çӳрекен транспортсен хăш-пĕр хуçи федераци тата регион шайĕсенче йышăннă мĕнпур саккуна туллин пăхăнманнине палăртнă. Тĕслĕх вырăнне Шупашкарта çӳрекен маршут таксийĕсене илсе кăтартнă. «Хула йышăну туса хăварнă, халăха илсе çӳрекенсем паян кун та терминалсемсĕрех», – çирĕппĕн каланă вăл Шупашкар хула администрацийĕн пуçлăхне Алексей Ладыкова.

Михаил Игнатьев çак ыйтура ĕçлекен яваплă министерствăна çирĕп асăрхаттарнă, йĕрке тума хушнă.

«Тăван Енсĕр» тăвансăр

Михаил ВАСИЛЬЕВ,
Шăнкас

МИХАИЛ ИГНАТЬЕВ,
ЧР Пуçлăхĕ:

– Пассажирсене турттарасси – тупăшлă услам. Анчах та конкуренциллĕ хутлăхра пурин те пĕр условисемпе ĕçлемелле. Паян потребитель валли нимĕнле чăрмав та пулмалла мар. Пассажирсем электрон хатĕрсемпе те тӳлеме пултарччăр, транспорт организацийĕсем вара вĕсене сăмахсăрах йышăнма тивĕç.

ЫТЛАРИКУН ЧĂВАШ ЕН ПУÇЛĂХĔ МИХАИЛ ИГНАТЬЕВ РАÇÇЕЙ ФЕДЕРАЦИЙĔН ПАТШАЛĂХ ДУМИН ДЕПУТАЧĔСЕМПЕ ПĔТĔМ РАÇÇЕЙРИ «ПĔРЛĔХЛĔ РАÇÇЕЙ» политика партийĕн членĕсемпе Алена Аршиновăпа, Николай Маловпа тата Леонид Черкесовпа ĕçлĕ тĕл пулу ирттернĕ, чи çивĕч ыйтусене сӳтсе явнă. Депутатсем республика РФ шайĕнче авторитетлă пулнине тата ăна ыттисем хисепленине пĕлтернĕ.

Леонид Черкесов Чăваш Республики шкулсене хăпартма федераци уйăракан укçа-тенкĕне вăхăтра тата тухăçлă усă курса пынине пĕлтернĕ. Кунсăр пуçне регионти хытă каяшсене пуçтарса тирпейлессипе ытти субъектшăн тĕслĕх вырăнĕнче пулса тănине каланă. Ку хутĕнче ертӳçĕсем РФ вĕренӳ тата наука министрĕ Ольга Васильева пуçарăвне сӳтсе явнă, муниципалитетсем çинче шутланса тăракан шкулсене регионсен шайне кăларма тăратнă ыйтăва пăхса тухнă. ■

Çул çинче

ВИÇĔМКУН М7 ТРАССĂН ÇĔРПӲ РАЙОНĔНЧИ ПАЙĔ ÇИНЧЕ 13 СЕХЕТ ТЕ 30 МИНУТРА ПЫСĂК ТИЕВЛĔ МАШИНĂПА МИКРОАВТОБУС ÇАПĂННĂ. Унта 9 çын шар курнă. Паянхи куна 3 çын вилни тата 6 çынна республикăри медицина учрежденийĕсене сурансемпе илсе çитерни паллă. 5 çын сывлăхне вăтам тесе хаклаççĕ, 1 çын реанимацире йывăр выртать. Санавиаци линийĕпе Чăваш Ен сывлăх сыхлав министерствин штатра тăман тĕп хирургĕ Ильдар Абызов аварире суранланнă хĕрарăма хирург пулăшăвне кӳрес тата консультаци парас тĕллевпе Шупашкар район больницинче пулнă. Çул-йĕр инкекĕнче суранланнисене медицина пулăшăвĕ кӳме медицина учрежденийĕсенче эмелсем тата юн компоненчĕсем çителĕклех. ■

ПИРЕ САЛАМЛАÇÇĔ

Андрей НИКОЛАЕВ,
Шупашкар район пуçлăхĕ

Зоя МАСЛОВА,
райадминистраци пуçлăхĕн тивĕçĕсене пурнăçлаканĕ

«Тăван Ен» хаçат редакцийĕн хисеплĕ ĕçченĕсем!

Пĕлтерĕшлĕ кунпа – хаçатăн 85 çулхи юбилейĕпе – чунтан-чĕререн саламланине йышăнса илсемĕр!

85 çул – ку вăхăтри массăллă информаци хатĕрĕсемшĕн чăннипех те çирĕп тĕрĕслев вăхăчĕ. Çак вăхăт тăршшĕпех хаçат Шупашкар районĕн тĕп тата чи хисеплĕ пичет кăларăмĕ пулнă. Муниципалитетра иртекен пур мероприяти пирки те информацие халăх патне туллин çитерет, учрежденисемпе тата предприятисемпе тачă çыхăну тытать паян «Тăван Ен».

Ку вăхăтри информаци хутлăхĕ çĕнĕ технологисене те алла илме, васкавлăн тата мобильлĕ ĕçлеме хистет. «Тăван Ен» вăхăт ыйтнине туллин тивĕçтерсе паян хăйĕн ĕçĕ-хĕлне интернет уçлăхĕнче те, социаллă сетьсенче те сарса пырать. Паян хыпарсен хутлăхне Сирĕн хаçатăрсăр куç умне кăларма та май çук. Теçеткешер çул редакци хăйĕн вулаканне тупма кăсăклантармалли çĕнĕ мелсем, темăсем шырать, анчах та объективлăх, кăмăл-сипет, тĕрĕслĕх принципĕсем уншăн яланах чи малти вырăнта.

Пултарулăха аталантарма, ӳсĕмсем тăвас хавхаланăва, нумай-нумай çул пухнă паха опытпа стиле сыхласа хăварма, вулакан йышне пысăклатма малашнехи ӳсĕмсем валли редакци коллективне чунтан-чĕререн ăнăçу сунатпăр! ➥ 4

® 07-66

«Инкекре пăрахмăпăр...»

• ÇИВĔЧ ЫЙТУ

Канаш хулинчи Ленин ячĕллĕ урамри 4 хутлă çуртра пурăнакансен хваттерĕсене пăрахса хăварма лекнĕ. Сăлтавĕ – çурт стенисем çурăлма тытăнни.

Çынсене эвакуациленĕ

Нумай хваттерлĕ çуртра пăрăхран шыв юхса тăни паллă, çĕр нӳрелнипе урай тĕревĕсем аннă. Чи аялти хутри пĕрремĕш хваттерте стена 4 сантиметр сарлакăш çурăлнă, тепĕр хваттер хуçи Евгений Никитин вара вĕсем малтанах çурăлма пуçланине ĕнентерет. «Штукатурка ӳкетчĕ, обойсем çурăлатчĕç, анчах та кун пек пысăк çурăксем пулманччĕ. Юлашки çулсенче çурăлакан вырăнсене цемент хутăшĕпе нумайрах та нумайрах сĕрме тиветчĕ. Хальхинче хам килте пулман, çурăк пысăкланнине хваттере пăхма килнĕ анне асăрханă. Эпир кӳршĕсемпе тӳрех пĕрлехи диспетчер службине шăнкăравларăмăр», – каласа кăтартнă вăл журналистсене пулни-иртни çинчен. Пĕр подъездра пурăнакан 21 çынна эвакуацилеме тивнĕ, вĕсенчен 14-шĕ тăванĕсем патĕнче хӳтлĕх тупнă, тепĕр 7 çынна, çав шутра 4 ачана, хăна çуртне вырнаçтарнă.

Çакăн пек лару-тăру мĕнле майпа сиксе тухнă тата эвакуациленĕ çынсем хăйсен пурнăçĕшĕн хăрамасăр хваттерĕсене таврăнма пултарĕç-и – çак ыйтусене Правительство çуртĕнче те сӳтсе явнă.

Пур хваттере те лекеймен

Ку çуртра нумай пулмасть капиталлă юсав ĕçĕсем иртнĕ иккен, пăрăхсене те улмаштарнă. Анчах подрядчиксене пур хваттере те кĕртмен – шăпах çав хваттерсен пĕрин айĕнче пăрăх сиенленнĕ те. «Çак çуртри 48 хваттертен 11-не подрядчиксем лекеймен», – пĕлтернĕ Чăваш Енри капиталлă юсав фончĕн директорĕ Олимпиада Епифанова. Канаш район администраци, управляющи компани представителĕсене çакă ĕçсене йышăннине çирĕплетекен акта алă пусма кансĕрлемен тейĕн.

2016 çулта Шупашкарти Грасис урамĕнчи пĕр çуртра та капиталлă юсав ĕçĕсем ирттерме палăртнă пулнă. Çанталăк çумăрлă тăнине пула çурт пуçне хунă облицовка кирпĕч йăтăнса аннă. Канашри тата Шупашкарти авариллĕ çуртсенче пурăнакансем хăйсен пурнăçĕшĕн шикленмесĕр килĕсене таврăнма пултарĕç-и – экспертсем кăна çитес вăхăтра пĕтĕмлетĕç. Вĕсем çуртăн конструкци элеменчĕсене кăна мар, çурт вырнаçнă тăпра тытăмне те тĕпчĕç.

Асăннă лару-тăрăва тĕрĕслесе тăрассине Чăваш Ен Пуçлăхĕ Михаил Игнатьев хăйĕн çине илнĕ. Вăл экспертиза ĕçĕсене хăвăртлатмаллине палăртнă. Чăваш Ен строительство министрĕ Владимир Михайлов та лару-тăрупа вырăна тухса паллашнă. «Кăтартусене пăхса пĕтĕмлетӳ тăвăпăр. Хваттер хуçисене инкекре пăрахмăпăр...» – шантарнă вăл. Çурт шăпине ăна тĕплĕн тишкернĕ хыççăн татса парĕç.

Шухăш

Эпир пысăк опытлă строителе çак лару-тăрăва хаклама ыйтрăмăр. Çурт стени çуркаланма тытăннин сăлтавне мĕнре курать вăл? «Кирпĕч çурт 150 çул лармалла, панельсенчен туни – 120 çул. Çурт проекчĕсене хатĕрленĕ чухне çурт çумĕнче транспорт çӳренине, сывлăш тата тăпра температури улшăнса тăнине, çумăр çунине, шăрăх çанталăка, çил вĕрнине, вибрацисен виçине – пĕр енчен пĕлтерĕшлех те мар факторсене шута илеççĕ. Çурт стенисем çинчи хăйсем тĕллĕн пулакан пысăках мар çурăксем хăрушă мар, çапах та кивĕ çуртсенче пурăнакансене асăрханулăх тата тимлĕх кансĕрлемĕ. Стена çуркаланнине асăрхасанах гипс хутăшĕпе çирĕплетмелле. Енчен те вăхăт иртнĕçемĕн çурăксем сарăлсах пырсан тивĕçлĕ органсенчен пулăшу ыйтмах тивĕ, хăрушлăха тĕрĕс палăртса вĕсем кăна сирме пултараççĕ», – çапларах ăнлантарчĕç пирĕн экспертсем.

■ ДЕОМИД ВАСИЛЬЕВ

Хĕле никам та пăрахăçламан

• КОММУНАЛЛĂ ТЫТĂМ

Урапана хĕлле, çунана çулла хатĕрле тесе ахальтен каламан ваттисем, хутса ăшăтмалли тапхăра та çу кунĕсенчех хатĕрлеме тытăнни пĕлтерĕшлĕ. Шăпах çак ыйтăва сӳтсе яврĕç те райадминистраци пуçлăхĕн тивĕçĕсене пурнăçлакан Зоя Маслова ертсе пынипе эрне пуçламăшĕнче иртнĕ планеркăна.

Унта пай ертӳçисем, ял тăрăх пуçлăхĕсем, управляющи компанисен представителĕсем хутшăнчĕç. Райадминистрацин коммуналлă хуçалăх пайĕн ертӳçи Геннадий Ефимов районти лару-тăрупа паллаштарчĕ. Район территорийĕнчи нумай хутлă 297 çуртран 182-че хутса тăмалли тытăма централизациленĕ. 91 çурта «Жилкомцентр» ООО, 51 çурта «Теплоэнергосети» ООО, 7 çурта – «Дружба» СПОК, 6 çурта – «Новое село» ООО, 14 çурта «Ишлейское» ЖХК МУП, 13 çурта ТСЖ пăхса тăраççĕ. Паянхи кун управляющи компанисем ăшă пăрăхĕсене çуса тасатассипе тимлеççĕ – июлĕн 19-мĕшĕ тĕлне çак ĕçсене 132 çуртра пурнăçланă, ку вăл – 72,5%. Нумай хваттерлĕ 18 çурт тăрринче юсав ĕçĕсем ирттернине палăртмалла. Çуртсенчи шыв, канализаци тата электричествăпа тивĕçтерекен тытăмсене юсасси те пурнăçламалли ĕçсен шутĕнче.

Халăхăн управляющи компанисен умĕнчи парăмĕ паянхи кун тĕлне 24,2 млн тенкĕпе танлашать. Пĕлтĕр çак тапхăрта – 22,7 млн тенкĕ пулнă. Управляющи компанисем парăмсене шыраса илес тĕллевпе суда тавăçсем тăратаççĕ.

Вĕренӳ учрежденийĕсем хутса ăшăтмалли тапхăра мĕнле хатĕрленни çинчен райадминистрацин вĕренӳ пайĕн пуçлăхĕ Борис Романов каласа пачĕ. Райадминистрацин культура пайĕн пуçлăхĕ Маргарита Павлова библиотекăсенче, клубсенче çак ĕç планпа килĕшӳллĕн пынине пĕлтерчĕ. Ишлей салинче блоклă-модульлĕ 2 котельнăй туса пĕтернĕ – çакă кунта пурăнакансемшĕн ырă хыпар. Çĕнĕскерсене «ИЗВА» ООО территорийĕнчи юрăхсăра тухса пыракан котельнăй вырăнне усă курма палăртаççĕ.

«Жилкомцентр» ООО управляющи компани информацийĕпе, паянхи куна 132 çуртри пăрăхсене çуса тасатнă, 73 ăшă узелне юсанă. 18 çуртра хваттер хуçисем ыйтнипе панельсен хушшинчи йĕрсене герметизациленĕ. Паянхи кун электроснабжени тытăмне юсас, алăксене, чӳречесене ăшă тытмалла тăвас, ăшă счетчикĕсене тĕрĕслес ĕçсем пыраççĕ.

■ АННА ФИЛИППОВА

СĂМАХ МАЙ

2016-2017 çулсенчи хутса ăшăтмалли тапхăрта Шупашкар районĕнчи çуртсене 20 котельнăй тата 3 топочнăй урлă ăшă пырса тăнă.

КОММЕНТАРИ

Николай ЕЛАГИН,
«Теплоэнергосети» ООО ертӳçи:

– Эпир 51 çурта пăхса тăратпăр, паянхи куна ăшă пăрăхĕсене çуса тасатас ĕçе пур çуртра та вĕçлерĕмĕр. Çурт тăррисене «çемçе кровля» меслетпе витетпĕр. 2016 çулта хутса ăшăтмалли тапхăрччен 300 тв.м витнĕччĕ, кăçал çак виçене халех пурнăçларăмăр, тепĕр 100 тăваткал метр витес тĕллевлĕ. Халăхăн управляющи компани умĕнчи парăмĕн виçи – 10 млн тенкĕ, ытларах Тутаркасси тăрăхĕнче пурăнакансен. Çынсене парăма хутса ăшăтмалли тапхăр пуçланиччен татма чĕнсе калас килет, мĕншĕн тесен хĕле никам та пăрахăçламан, управляющи компани те хутса ăшăтмалли тапхăра планпа килĕшӳллĕн хатĕрленет.

Квитанцие кĕтсе

Çак кунсенчех район çыннисен почта ешчĕкĕсене коммуналлă пулăшушăн çĕнĕлле шутланă квитанцисене илсе çитерĕç. Июлĕн 1-мĕшĕнчен шывпа, кăвак çулăмпа тата ытти пулăшупа урăх тарифпа усă курма тытăнни пирки пире шăпах вĕсем аса илтерĕç те.

Миçе компани – çавăн чухлĕ хак

Коммуналлă пулăшу тăкакĕсен пысăк пайĕ ăшă тӳлевĕнчен тăрать. Июлĕн 1-мĕшĕнчен вăл пур регионта та пысăкланĕ. Чи пысăк хаксене ахаль те «хаклă» Пушкăртстанра (ӳсĕм 5,3%), Удмурт Республикинче (5,2%) тата хальччен йӳнĕлĕхĕпе тăваттăмĕш вырăнта пулнă Чăваш Енре (5,2%) кĕтеççĕ. Çав вăхăтрах ăшăпа тивĕçтернĕшĕн тӳлев кашни поставщикрен килнине те ăнланмалла: Кӳкеçре, сăмахран, ăшша виçекен гигакалоришĕн çак çур çул пуçланиччен 1533,50 тенкĕ тӳленĕ. Малашне вара – 1580,60 тенкĕ. Ку вăл – Шупашкар районĕнче ăшăшăн çирĕплетнĕ тарифăн чи пысăк хакĕ.

ЦИФРӐСЕМПЕ ФАКТСЕМ

Атайкасси ял тӑрӑх администрацийӗ Явӑшра культурӑпа кану центрне хӑпартма аукцион ҫинчен пӗлтернӗ. Контрактӑн пуҫламӑш хакӗ

3 725 000 тенкӗпе

танлашать. Заявкӑсене августӑн 9-мӗшӗччен йышӑнаҫҫӗ. Ҫӗнӗ клуба 80 ҫын вырнаҫмалла.

ПЕНСИ УКҪИН ИНДЕКСАЦИЙӖ КӐҪАЛ ИКӖ ХУТ ПУЛСА ИРТРӖ ТЕ ӖНТӖ: февраль тата апрель уйӑхӗсенче. РФ Пенси фончӗ ӗҫлекен пенсионерсен пенсийӗ те 2017 ҫулхи августӑн 1-мӗшӗнчен ӳсме пултарасси пирки пӗлтерет. Ӑна пӗлтӗр те ӳстермен-ҫке-ха, кӑҫалхи икӗ индексаци те ӑна пырса тивмен. Тӳлеве ӳстерме Пенси фондне пырса ҫӳреме тивмӗ. Улшӑну хыҫҫӑн ӗҫлекен пенсионерсем укҫана 235,74 тенкӗ ытларах илсе тӑма тытӑнӗҫ. Индексацин чи пысӑк виҫи ҫапларах.

РАЙОНТИ ТӖП БОЛЬНИЦӐРИ АЧА-ПӐЧА УЙРӐМӖНЧЕ ИЮЛӖН 24-МӖШӖНЧЕН ЮСАВ ӖҪӖСЕМ ИРТЕҪҪӖ. Медицина пулӑшӑвӗ кирлӗ пӗчӗк пациентсене районти 2-мӗш больницӑн ача-пӑча тата инфекци уйрӑмне Ишлее ӑсатаҫҫӗ. Район больницин аслӑ фельдшерӗ Алевтина Окликова ӑнлантарнӑ тӑрӑх, юсав ӗҫӗсене августӑн 7-мӗшӗччен вӗҫлеме планланӑ.

РАЙОН БОЛЬНИЦИНЧЕ 2016 ҪУЛТА ИРТТЕРНӖ ДИСПАНСЕРИЗАЦИ ВӐХӐТӖНЧЕ 660 ЧИР-ЧӖР ТУПСА ПАЛӐРТНӐ. 6 ҫынӑнне шыҫӑсем тупнӑ, вӗсенчен 5-шӗ – рак. 2015-2016 ҫулсенче районта ирттернӗ диспансеризаци ҫынсенчен чылайӑшӗн чӗререн тӗрлӗ органсем патне юн ҫӳретекен тымарсен пусӑмӗ, юнра глюкоза виҫи ӳснине, пирус туртни, алкогольпе иртӗхнин сиенӗсене, рационпа килӗшӳллӗн апатланманнине, сахал хусканусем тунине палӑртнӑ. Иртнӗ ҫулта диспансеризацие районта 8693 ҫын тухнӑ.

ПИРЕ САЛАМЛАҪҪӖ

Надежда ДЕМИДОВА,
Федерацин налук службин Чӑваш Республикинчи районсен хушшинчи 5-мӗш инспекцийӗн пуҫлӑхӗн тивӗҫӗсене пурнӑҫлаканӗ

«Тӑван Ен» хаҫат редакци коллективне 85 ҫул тултарнӑ ятпа чун-чӗререн саламлатпӑр!

Хаҫат паян Чӑваш Республикин тата Шупашкар район аталанӑвӗн чи пӗлтерӗшлӗ пулӑмӗсене ҫутатса тӑрать. 1932 ҫулта «Тӑван Ен» хаҫат хӑйӗн пултарулӑх ҫулне пуҫланӑранпах республикӑра пурӑнакан темиҫе ӑрӑвӑн шанчӑклӑ пулӑшуҫи пулса тӑчӗ. Тӗпрен илсен ҫакӑ редакцире хӑйсен ӗҫне юратакан тата ҫынсене кӑсӑклантаракан ыйтусене татса памашкӑн пулӑшма яланах хатӗр пысӑк професси шайӗллӗ журналистсем чӑмӑртаннипе пулса пырать.

Инспекци тата хаҫат чылай ҫул пӗрпӗринпе тухӑҫлӑ ӗҫлесе пыраҫҫӗ. Ҫак туслӑх малашне те ҫирӗпленсе пырасса иккӗленместпӗр. «Тӑван Ен» хаҫата пӗтӗм чун-чӗререн пысӑк тираж, вулакан шанӑҫне, унта ӗҫлекенсене пултарулӑх планӗсене, шухӑшӗсене пурнӑҫа кӗртме ырлӑх-сывлӑх сунатпӑр.

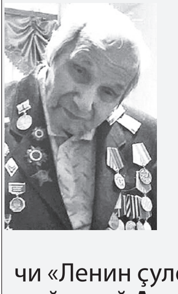

Тӑван Ен хаҫат редакцийӗн хастар коллективне, ялкорсене, типографире ӗҫлекенсене чаплӑ юбилей ячӗпе хӗрӳллӗн саламлатӑп, малашне те пысӑк ҫитӗнӳсем тума ырлӑх-сывлӑх сунатӑп. Хӗрӗхмӗш ҫулсенче Шупашкар Районӗнчи «Ленин ҫулӗпе» хаҫат редакцийӗнче ӗҫленӗ **Анатолий Семенович СЕМЕНОВРАН** – Журналистсен союзӗн членӗнчен хӗрӳллӗ салам!

➥ 4

Сентябрӗн 1-мӗшне хатӗр-и?

• ВӖРЕНТӲ

Июль уйӑхӗ. 11-мӗш класс ачисем экзаменсем тытса шкул пурнӑҫӗпе яланлӑхах сыв пуллашрӗҫ, каникул вӑхӑтӗнче ытти вӗренекен канать. Пушанса юлнӑ шкул коридорӗсенче директорсемпе вӗрентекенсем кӑна. Вӗсемшӗн вара хӗрӳ тапхӑр, хӑйне евӗрлӗ экзамен – пуҫланать кӑна-ха.

Июлӗн 18-28-мӗшӗсенче районти шкулсем тата ача сачӗсем 2017-2018 вӗренӳ ҫулне мӗнле хатӗрленнине ятарлӑ комисси тӗрӗслерӗ. Комисси ӗҫне райадминистрацин вӗренӳ управленийӗн пуҫлӑхӗ Борис Романов йӗркелесе пычӗ. Пурне те тӗплӗн тӗрӗслекен комисси, унта 10 ҫын кӗрет – Роспотребнадзор, МЧС, полици, райадминистрацин вӗренӳ управленийӗн тата ятарлӑ программӑсен уйрӑмӗн специалисчӗсем – кашни пункт тӗлне паллӑсем лартрӗҫ.

Кашни вӗренӳ учрежденийӗ хӑйӗн ҫуртне хӑтлӑ, ҫав вӑхӑтрах пӗтӗм правилӑна пӑхӑнса тума тӑрӑшать. Шкулсене пушар, ҫул-йӗр хӑрушсӑрлӑхӗ, терроризма хирӗҫ кӗрешес тӗлӗшӗнчен тӗплӗн тӗрӗслеҫҫӗ, пӳлӗмсем тата сӗтел-пукан мӗнле пулнине те пӑхаҫҫӗ, ачана суранлатмалла мар вӗсен. Вӗренӳ хатӗрӗсен, апат пӗҫермелли блоксен ҫителӗклӗхӗ тата хӑрушсӑрлӑхӗ те тӗпре. Вӗренӳ заведенийӗсенчи ӗҫ хуралне тата ӗҫ вырӑнӗсен аттестацине уйрӑммӑн тӗрӗслеҫҫӗ.

Июлӗн 25-мӗшӗнче комисси Кӳкеҫри лицея тата «Колосок», «Ягодка», «Крепыш», «Пӳрнеске» ача сачӗсене ҫитрӗ. «Колосок» ача садне ҫак кунсенче 45 ача ҫӳрет, вӗренӳ ҫулӗнче – 165. Садике кӗнӗ чухнех комисси членӗсем информаци стенчӗ ҫинчи кивӗ хыпарсене улӑштарма, эрешмен каррисене тасатма сӗнчӗҫ. Райадминистрацин ятарлӑ программӑсен пайӗн тӗп специалист-эксперчӗ Сергей Сармосов садике кӗнӗ вырӑна камера лартмаллине палӑртрӗ. Ҫакӑ кунта кӗрекен кашни транспорта сӑнама май парӗ. Халӗ садикре 4 камера ӗҫлет, каҫпа тавраллах ҫутӑ ҫунать. РФ МЧСӗн Шупашкар районӗнчи профилактикӑпа надзор ӗҫӗсен пуҫлӑхӗ Денис Портнов сигнализаци юсавлӑхне тӗрӗслерӗ, сигнал пушар чаҫне ҫийӗнчех ҫитрӗ.

Кӳкеҫ лицейне ҫуркунне гаражра пушар сигнализацийӗ ҫукки пирки асӑрхаттарнӑ пулнӑ. Паянхи кун ҫак ҫитменлӗх ҫук, гаражра пушар сигнализацине вырнаҫтарнӑ. Шкулта юсав ӗҫӗсем ирттернӗ, стенасене, мачҫана, пусма картлашкисене сӑрланӑ. Шкул директорӗ Анжела Григорьева маччаран ҫӑвӗпех шыв юхни пирки каларӗ. Ҫакӑ ҫурт тӑрри юсавсӑррипе ҫыхӑннӑ.

«Ягодка» ача садӗнче иккӗмӗш эрне юсав ӗҫӗсем пыраҫҫӗ. Сергей Сармосов терроризма хирӗҫ тренировкӑсем ирттермеллине аса илтерчӗ. Ҫак вӗренӳ учрежденийӗ тӗлӗшпе асӑрхаттарусем урӑх пулмарӗҫ. Темиҫе ҫул каялла уҫӑлнӑ «Крепыш» ача садӗнче те кӑлтӑксем ҫук. Ачасене хӑрушсӑрлӑхпа тивӗҫтерме сад тулашӗнче 5 камера вырнаҫтарнӑ, шалта тата тепре пур. Комисси ҫитнӗ вӑхӑтра ачасем кӑнтӑрлахи апат хыҫҫӑн ҫывӑрма выртнӑччӗ. Садикри пӳлӗмсене пӑхса ытармалла мар: йӗри-тавра таса, вылямалли пӳлӗмсем, музыка залӗ, бассейн та пур кунта.

«Пӳрнеске» сад «Крепышпа» танлаштарсан ачасене 30 ҫула яхӑн ытларах йышӑнать пулин те хитрелӗхӗпе пӗртте кая мар. Сад умӗнчи площадкӑра артобъектсем ӑсталаса вырнаҫтарнӑ. Ашшӗ-амӑшне валли ачисене кӗтмелли ятарлӑ вырӑн та хатӗрленӗ. Кунта саксем лартнӑ, хӗвел тӑрӑх вӑхӑт кӑтартакан ятарлӑ конструкци те пур. Садра 4 камера вырнаҫтарнӑ, шала домофонпа чӗнсе кӑна кӗме пулать. Садике хӑтлӑрах тӑвас тӗллевпе юсаҫҫӗ, пластик кантӑксем те лартнӑ, ҫурт тӑррине ҫӗнӗрен витнӗ. Сад площадкинче чӑхсем ҫӳренине асӑрхарӑмӑр, часах кайӑк-кӗшӗке пӗр хӗрарӑм хӑваласа тухса кайрӗ. Сад заведующийӗ Наталия Романова сӑмахӗсем тӑрӑх, иртнӗ ҫул кунта качакасем те кӗнӗ. Кайӑк-кӗшӗк хуҫине чӑхсене килте тытса усрамалли ҫинчен ӑнлантарни кӑлахах пулнӑ-мӗн. Садик ҫуртне пӑхса тӗрӗслесе тухнӑ хыҫҫӑн комисси членӗсем кӑлтӑксем тупмарӗҫ.

А. Тихонва сӑн ӳкерчӗкӗ

СӐМАХ МАЙ

Июль уйӑхӗнче 2017-2018 вӗренӳ ҫулне йышӑнма республикӑра комиссисен 955 вӗренӳ учрежденине тӗрӗслемелле. Республикӑри 9 шкулта хутса ӑшӑтмалли санитарипе техника пӳлӗмӗсене хута ямалла (ҫакна валли 9,7 млн тенкӗ уйӑрнӑ), ялти шкулсенче 21 спорт залӗ юсамалла (21,1 млн тенкӗ), республикӑри 8 шкулта тӗплӗ юсав тумалла.

Денис Геннадьевич пӗлтернӗ тӑрӑх, июлӗн 27-мӗшӗ тӗлне тӗрӗслеве тӑратнӑ 37 объектран 4-шне – 2 шкул тата 2 ача сачӗ – хальлӗхе йышӑнман. Сӑлтавӗ – пушар сигнализацийӗсене йӗркене кӗртсе ҫитерменни, юсав ӗҫӗсем вӗҫленменни. Асӑрхаттарусене пӗтерме августӑн 15-мӗшӗччен вӑхӑт панӑ.

АНЖЕЛИКА ТИХОНОВА

Чи йӳнни Ишлей ял тӑрӑхӗнче пулӗ – 1412, 50 тенкӗ.

Росстат пӗтӗмлетӗвӗсемпе, федерацин Атӑлҫи округӗн субъекчӗсенчен Мордва тата Чӑваш Ен шыв чи сахал пӗтерекен регионсем: уйӑхра 2589 тата 2640 литр. Ҫав вӑхӑтрах «перекетсӗр» Самар облаҫӗнчех уйӑхра пӗр ҫынна вӑтамран 4257 литр шывпа тивӗҫтереҫҫӗ. Ҫак виҫене шутланӑ чухне тӑкакланӑ сивӗ шывпа пӗрлех вӗрине те кӗртнӗ. Росстат специалисчӗсем вара хальлӗхе Чӑваш Ен тӗп хулинче пурӑнакансем сивӗ шывшӑн чи сахал укҫа – 25 тенкӗ – тӳленине тупса палӑртнӑ. Чулхулара 28 тенкӗ. Шывпа вӑтам усӑ куракан пӗр ҫын пуҫне тивекен чи пысӑк хак – 52 тенкӗ – Оренбургра.

Ытти коммуналлӑ пулӑшу хакӗ пекех, июль уйӑхӗнчен сивӗ шыв тарифӗсем те ӳсрӗҫ. Атӑлҫи тӑрӑхӗнче ку кӑтарту 4-5% тан. Анчах вӑл пуриншӗн те пӗр пек мар: шыв тӗлӗшӗнчен йӳнӗ шутланнӑ Ижевска, акӑ, ӳсӗм 17% таранах кӗтет. Шупашкарпа Хусана кӑшт ытларах ӑннӑ: шыв кунта 2,3 тата 2,8% кӑна хакланать. Сивӗ шывшӑн чи пысӑк тарифсене Шупашкар районӗнче Кӳкеҫре ҫирӗплетнӗ: кубла метршӑн ҫак уйӑхран 17,28 тенкӗ тӳлеме тивӗ. Сӑмах май вӑл 2016 ҫулхи декабрь уйӑхӗнчен 2,8% ӳснӗ. Вӑрман-Ҫӗктер ял тӑрӑхӗнче те вӑл йӳнех мар – 16,63 тенкӗ, анчах та Ишлей ял тӑрӑхӗнче ҫавҫавах пӗчӗкрех – унта пурӑнакансен 15,78 тенкӗ тӳлеме тивет. Сивӗ шыв расхучӗсемпе пӗтӗмпех ансат тата ӑнланмалла пулсан вӗрин хакӗ пиркиех ҫакна калаймӑн. Юлашкин хакӗ сиввипе ӑна вӗрилентерме кирлӗ ӑшӑ энергинне хушнипе пулатьҫке. Регионта та, районти кашни ял тӑрӑхӗнче те вӗрипе тивӗҫтерекен поставщиксем темиҫе те. Хакӗсем те вӗсен тӗрлӗрен. Чи пысӑк хаксене Атайкасси ял тӑрӑхӗ валли июлӗн 1-мӗшӗнчен «Новое село» ООО ҫирӗплетнӗ. Гигаколоришӗн – 1601 тенкӗ. Ҫав вӑхӑтрах Вӑрман-Ҫӗктер ял тӑрӑхӗнчех вӑл ӑшӑ энергийӗшӗн 1328 тенкӗ илсе тӑрӗ. Ун хыҫҫӑнах хака кура Кӳкеҫри «Теплоком» ООО пырать: ресурспа тивӗҫтерекен организаци тарифӗ 1586 тенкӗпе тан.

Шыв юхтарса кӑларас тивӗҫе те районта харӑсах темиҫе компани пурнӑҫлать. Ҫӗньялти «Дружба» СПОК хыҫҫӑн (кубла метршӑн 10,54 тенкӗ) Кӳкеҫри «Теплоэнергосеть» ООО тарифӗ чылайранпах чи йӳнни шутланать. 2016 ҫул вӗҫленнӗ чухнехи 13,16 тенкӗрен ҫак уйӑхран 3% ӳссе вӑл кунта 13,56 тенке ҫитрӗ. Ҫав вӑхӑтрах Шӗнерпуҫ ял тӑрӑхӗнчи «Ремстройгрупп» ООО таса мар шыва юхтарса кӑларнӑшӑн 26,60 тенкӗ илме тытӑнасса палӑртмалла. Ахаль те хаклӑ пулӑшу тӑкакӗ – кубла метршӑн 25,61 тенкӗ пулнӑ – малашне 26,6 тенкӗпе тан пулӗ. Ишлейсене кӑна улшӑну ытлах пырса тивмӗ. Коммуналлӑ пулӑшӑвӑн ҫак тӗсӗшӗн «Ишлейское» ЖКХ МУП тарифӗ 0,9%-ран ытларах ӳсмест.

ЦИФРӐСЕН ЧӖЛХИПЕ

2017 ҫулӑн январь-июнь уйӑхӗсенче Шупашкар районӗнче пурӑнакан

1218 ҫынна

коммуналлӑ пулӑшу тӑкакӗсене саплаштарма пурӗ 2594,6 пин тенкӗлӗх субсидипе тивӗҫтернӗ.

Кама ансат?

Коммуналлӑ пулӑшу тӑкакӗсен тӳлевӗн ҫӗршыв правительстви Чӑваш Республикишӗн июлӗн 1-мӗшӗнчен 3,9% шайӗнче ҫирӗплетнӗ улшӑну индексне пӑхсан регионта пурӑнакансемшӗн коммуналлӑ пулӑшушӑн хаксем ҫак кӑтартуран ытларах ӳсмелле мар. Уйрӑм муниципалитетсемшӗн ҫирӗплетнӗ 6,2% шайӗнчи чикӗри индексран ирттерес йышӑнӑва вырӑнти хӑй тытӑмлӑх органӗсем Раҫҫей Правительстви ирӗк панипе ҫеҫ тума пултараҫҫӗ. ЧР Пуҫлӑхӗн Указӗпе 2017 ҫулта пысӑкрах индекса – 4,4% – республикӑри 276 муниципалитет валли ҫирӗплетнӗ, 5 муниципалитетшӑн – 6,2%. 15 муниципаллӑ йӗркеленӳшӗн вӑл федераци субъекчӗн индексӗнчен те ытларах.

Кӳкеҫ ял тӑрӑх депутачӗсен пухӑвӗн йышӑнӑвӗпе коммуналлӑ пулӑшӑвӑн пӗтӗм тӗсӗпе усӑ курнӑшӑн июлӗн 1-мӗшӗнчен ҫирӗплетнӗ тӳлев индексӗ 7% шайӗнче. Хаксене тӗпрен илсен сивӗ шыва ӑшӑтма усӑ куракан энерги нормативӗсене Раҫҫей законодательствипе килӗшӳллӗн улӑштарнине пула та ӳстерме тивнӗ – ҫакӑн пек ӑнлантарнӑ официаллӑ документра. Ку улшӑну Кӳкеҫ ял тӑрӑхӗнче пурӑнакансен 30,3%, е 3593 ҫынна пырса тивӗ. Вӑтамран вара кунта хаксем 3,9%-ран ӳсмӗҫ. Тутаркасси ял тӑрӑх депутачӗсен пухӑвӗ вара чи пысӑк индекса 12% шайӗнче ҫирӗплетнӗ, июлӗн 1-мӗшӗнчен вара тӳлев хакӗн улшӑнӑвӗ вӑтамран 4% иртмелле мар. Вӑрман-Ҫӗктер ял тӑрӑх депутачӗсем индекса 10% шайӗнче йышӑннӑ, Ишлей ял тӑрӑхӗн – 7,5%, Ҫӗньялӑн – 10%, апла пулин те унта та кунта та хаксен вӑтам ӳсӗмӗ пӗрремӗшӗшӗн 4,5%, ыттисемшӗн 4,9% шайӗнче тытӑнса тӑрӗ.

Тӑкаксем ӳсеҫҫӗ, анчах коммуналлӑ пулӑшушӑн тӳленӗ укҫатенкӗн пӗр пайне саплаштарма патшалӑх пулӑшӑвӗпе усӑ куракансем ҫӑмӑллӑха туйса илчӗҫ те ӗнтӗ. Вӑл ҫемьен пӗтӗм тупӑшӗн 22% тивсен халӑха социаллӑ хӳтлӗх паракан органсем урлӑ субсиди илме май пур.

ВАЛЕРИЯ БЕЛОВА

www.tavanen.ru Июль 28 - Август 3, 2017 Тăван Ен № 29 (10575-10576)

85 çул халăхпа пĕрле

85 çул каяллахи пекех, паян та хаçатăн кашни номерне, кашни страницине, кашни рубрикине редакци ĕçченĕсем çакăн пек пуçтарăнса, канашласа, сӳтсе явса пичете туслăн хатĕрленĕ. Çур ĕмĕр каяллахи сарăхнă сăн ӳкерчĕке хумханмасăр алла тытаймăн. Пĕр кун пек иртнĕ çак çулсем, 1963 çулта яваплă секретарьте ĕçленĕ Павел Васильев çеç (халĕ вăл 87 çулта, хаçатран кăшт кăна аслăрах) çур ĕмĕр каялла сĕтел хушшинче ларса хаçат страницисене пичет умĕн мĕнле вуланă – çавăн пекех юбилей умĕнхи номере хатĕрлеме хутшăнчĕ. Акă мĕн пĕрлештерчĕ çак сăн ӳкерчĕксене. Çак пултаруллă йăхташăмăрсен, ентешĕмĕрсен ĕçне малалла тăсма мехел çитернĕшĕн, вĕсен пуçарăвне манăçа кăларманнишăн тивĕçлипех мăнаçланатпăр эпир...

Павел ВАСИЛЬЕВ,
журналист-ветеран:

– Шкулта пĕлӳ пухнă чухнех сăвăсем çырас туртăм вăраннăччĕ. Салтака кайиччен те, кайран та хайлавсем калăплаттăм. Манăн пĕрремĕш сăвă «Коммунизм ялавĕ» хаçатра пичетленсе тухнине паянхи пекех ас тăватăп. Кĕнеке кăларма сĕнсен турткаланса тăмарăм, килĕшрĕм. «Ялав» журнал çумĕнче пĕчĕк брошюра пек «Салтак чĕри» ятпа сăвăсен пуххи тухрĕ. Сăввăмсене асăрханăранах мана «Ленинец» хаçата ĕçлеме чĕнчĕç. Эпĕ ун чухне 28 çулта пулнă. Ун чухне тĕп редакторта граждан вăрçин инваличĕ Яков Никитин ĕçлетчĕ. Вăл, çапăçу хирĕнче хăрах аллине çухатнăскер, питĕ сăпайлă çынччĕ. Хаçат кăларма пĕччен йывăр пулнăран çын шыранă та. Çулталăка яхăн ĕçленĕ хыççăн, вăл отпуска кайсан, эпĕ пĕччененех тăрса юлтăм. Шăпах çав вăхăтра Ишлей тата Шупашкар районĕсене пĕрлештерчĕç. Яков Никитина, отпускра пулнăскере, вăхăт çитнĕ тесе пенсие ячĕç. Редактора Василий Петрова лартрĕç. Вăл çыпăçуллă калаçатчĕ, анчах статьясем çырмастчĕ. Пурăна-киле вăл та çырма вĕренсе çитрĕ.

Производство управленийĕсем пулса кайсан район хаçатне хупрĕç. 1963 çулта ăна çĕнĕрен туса хурса мана тепĕр хут редакцие чĕнсе илчĕç. Хаçат вырăсла-чăвашла тухма тытăнчĕ. Транквиллин Логинов тĕп редактор мана куçаруçă пулма сĕнчĕ. Пĕр çур уйăх ытларах вырăсла хаçат тухрĕ пулмалла. Ăна пĕтерсен эпĕ ĕçсĕр тăрса юлтăм, мана радиовещани редакторĕнче ĕçлеме шанчĕç. Вунă çул вăй хутăм унта. Эрнере 3 хутчен передачăсем кăлараттăмăр. 15 минут пыраканскерсенче район пурнăçне туллин çутатма тăрăшнă. Тăрăшса ĕçленĕшĕн магнитофон туянса панине лайăх ас тăватăп, пĕр пăтран сахал мар туртатчĕ пулĕ вăл! Район хаçатĕнче эпĕ пурĕ 32 çул яваплă секретарьте, куçаруçăра, радиоорганизаторта вăй хунă. Пенсие тухнăранпа район хаçатне çырăнса илменни пĕр çул та пулман. Статьясене юратса вулатăп. Пичет кăларăмĕ питĕ килĕшет, унта пур ыйтăва та çутатма тăрăшнине куратăп. Çавă паха.

1963

Ятарлă пӳлĕм çукки пирки редакци ун чухне райком çуртĕнчи виçĕ пӳлĕмре вырнаçнă. Сăн ӳкерчĕкре ĕç саманчĕ, сулахайран сылтăмалла: тăраканĕ – ответлă секретарь А. Павлов, районти радиовещани пайĕн редакторĕ П. Васильев, ял хуçалăх пайĕн заведующийĕ А. Алексеев, Фомин (ятне калаймастпăр), Л. Николаев куçаруçă, Ф. Иванов фотокор.

Алевтина ГРИГОРЬЕВА,
Кӳкеç типографинче ĕçленĕ печатник:

– Сокращенипе ĕçсĕр юлсан хăюлăх тупса типографийе ура ярса пусрăм. «Ĕçлеетĕп-и е çук-и?», – тесе те иккĕлентĕм малтанлăха – çапах та 21 çул печатникре тăрăшрăм. Хаçат кăларнă чухне темле самант та пулнă. Сăн ӳкерчĕксем тухса ӳкетчĕç, «марашкисем» тухса чуна илетчĕç, вара тепĕр хут çапмалла. Ирхи виçĕ сехетчен хаçат кăларни те сахал мар пулнă. Йывăрлăхсемсĕр пулман паллах. Барабана хут кĕрсе кайса валиксем çумне хут çыпăçса ларатчĕ те, çавна кăларас тĕсе пичет машинине чавса таранах кĕрсе каяттăмăрччĕ. Алă, халат сăрăпа вараланса пĕтетчĕ. Ирхи виççĕччен ĕçлесен те ĕçе ирхи сакăр сехет валли тухнă. Калăпласа пĕтерессе кĕтсе лараттăмăр. Хаçат полоси гранка çинче – вăл çăмăл мар, пĕр вунă кило та таять, ăна наборщиксем патĕнчен мĕкĕрленсе йăтса килсе станока вырнаçтармаллаччĕ. Хăвăртрах çапса пĕтерес тесе апат çиме те кайман. Уйрăмах хĕлле хаçат кăларма йывăртараххчĕ. Хут магнитланса ларнине пула, ăна вырăнтан та хускатма йывăрччĕ. Экспериментсем те тăваттăмăр магнитлă хутпа – стена çумне илсе пырсанах ун çумне çыпăçса ларатччĕ, клейсăрах эрнипех тăрать вара.

2017

Редакци коллективĕ, июлĕн 27-мĕшĕ. Сулахайран сылтăмалла: тăракансем – А. Иванов тĕп бухгалтер, рекламăпа ĕçлекен И. Петрова, Е. Дадюкова редактор, А. Тихонова корреспондент, А. Васильев водитель; ларакансем – П. Васильев журналист-ветеран, сайт редакторĕ Е. Губанова, тĕп редактор тивĕçĕсене пурнăçлаканĕ В. Вышинская, В. Шумилова редактор, М. Иванова дизайнер

Галина ЛЬВОВА,
корректорта ĕçленĕ:

— 1985 çулта февраль уйăхĕнче «Тăван Ен» хаçата корректора вырнаçрăм. Çак ĕçре 28 çул тăрăшнă вăхăтра аса илсе йăл кулмалли те сахал мар пулчĕ. Вăл вăхăтра компьютер пулман, статьясене алăпа наборланă, çавăнпа хаçат кая юлса тухатчĕ. Макет саланса кайса çĕнĕрен наборланипе çурçĕр иртсен кăна хаçата калăпласа пĕтерни те пулнă. Мĕнле хаçат вăл йăнăшсăр? Ĕçлемен çын кăна йăнăшмасть. Акă пĕрре «суйламалли кун» вырăнне, «суймалли кун» тесе наборланипе пичетлесе янăччĕ. Вара çапса кăларнă хаçата пăрахăçласа çĕнĕрен пичетлеме тиврĕ.

Редакцирен: Çав вăхăтрах Галина Мефодьевна Кӳкеç радиовĕнче дикторта ĕçленĕ. Ун сасси Кӳкеç поселокне нумай çул вăратнă.

Вера ЭВЕРККИ,
«Хыпар» издательство çурчĕн хыпарсен службин редакторĕ:

– «Тăван Ен» хаçатра эпĕ 1996 çулта ĕçлеме пуçланă. Ку пулăм темĕнле асамлăхăн туйăнатчĕ. Мана, редакци алăкĕн урати урлă хăюсăррăн ярса пуснă ял хĕрне, хаçатра вуншар çул ĕçлекен опытлăран та опытлă журналистсем – П. Павлов, Л. Белов – ăш пиллĕн йышăнни паян кун та асăмрах. Чи малтанах эпĕ общество пурнăçĕн пайне лекнĕ. Унта В. Петровпа ĕçлеме тӳр килчĕ. Вăл та мана кăмăлтан пулăшса пычĕ. Николай Миронов журналист ăсталăхĕнчен - темăна тарăннăн уçса пама пултарнинчен, яка чĕлхинчен – тĕлĕнеттĕм. Хаçатăн редакторĕ пулса вăл вăхăтра Ю. Степанов-Листопад ĕçлетчĕ. Пуçлăх пулсан та хăйне мăнна хуманни, килен-каянпа ăш пиллĕн калаçни асра.

Пĕрремĕш хут заданипе яни те манăçмасть. Ун чухне Кӳкеçре пысăках мар лавкка уçрĕç. Çавна çутатакан 7-8 йĕркеллĕ хыпар çырмаллаччĕ. Апла та шăрçаларăм, капла та çавăрттартăм – ниепле те пулса пĕтмест. Çур кун ытла асапланатăм пĕр хыпарпа.

Асра юлнă тепĕр самант – районти ялсенчен пĕрне каякан информаци ушкăнĕнчен тăрса юлни. Вăл вăхăтра Çĕрпӳ районĕнчи тăванăмсем патĕнче пурăнаттăм. Чарăнура çур сехет ытла тăтăм - автобус çук та çук (хальхи пек марччĕ çав вăл вăхăтра, транспорт сайра хутлатчĕ). Эпĕ Кӳкеçе çитсенех мана кирлĕ УАЗик ларатчĕ, чарăнуран çитнĕ çĕре вăл хускалнă. Ĕçе кĕме хăратăп. Тен, урăх ушкăнпа кайма май килмĕ-ши тесе район администрацине вĕçтертĕм. Палламан пĕр хĕрарăм патне пырса ыйтрăм. Ăш пиллĕн калаçакан çав çын каярах район администрацийĕн пуçлăхĕн пĕрремĕш заместителĕнче - экономика пайĕн пуçлăхĕнче тимленĕ Альбина Егорова пулнă иккен. Вăл хăйсемпе лартса кайса хама кирлĕ ушкăн патне кĕртсе хăварчĕ. Район хаçатĕнче ĕçленĕ самантсене аса илнĕ чух ырă çынсене кăна аса илес, вĕсем çинчен çеç каласа кăтартас килет. Хаçат юбилейĕпе саламласа пĕр-пĕрне юратса, ырă сунса пурăнма сунатăп.

Владимир САВИНКИН,
«Хамăн типографи» тулли мар яваплăхлă общество директорĕ:

– Шупашкар район хаçат редакцийĕнче ĕçленĕ тапхăр сирĕн пурнăçра мĕнле йĕр хăварчĕ? – тесе ыйтрĕç «Тăван Енре» ĕçлекенсем.

Хуравлатăп. Питĕ пысăк йĕр! Кунта эпĕ журналистика ăсталăхне алла илтĕм. Туслă редакци коллективĕнче ĕçлесе пысăк опыт пухрăм. Май килнĕ самантпа усă курса пĕрле вăй хунă ĕçченсене пурне те пысăк тав сăмахĕ каласа килет. Уйрăмах Геннадий Егорова, Иван Михайлова, Павел Васильева, Леонид Белова, Гелий Семенова, Петр Павлова, Николай Миронова, Юрий Степанова тата ыттисене те. Шел, çак йышра пирĕнтен ĕмĕрлĕх уйрăлнисем те пур.

Г. Егоров редактор панă пĕрремĕш заданисенчен пĕри – «Прогресс» колхозри отчетпа суйлав пухăвне кайса репортаж çырасси пулчĕ. Шăпах çавăн чухне «Прогреса» малалла ертсе пыма Михаил Васильевич Игнатьева шаннăччĕ. Паллах, хаçатра ĕçленĕ чухнехи асра юлнă паллăрах самантсене пурне те çырса кăтартаймăн. Вĕсем, тĕпрен илсен, «Ленинецра», кайран «Тăван Енре» ĕмĕрлĕхех вырăн тупса юлчĕç. Халĕ çак ĕçе – район историне тивĕçлĕн çырса пырассине хаçат редакцийĕн паян коллективĕ пурнăçласа пырать. Манăн вара çăмăл мар ĕçре пурне те ăнăçу сунас килет.

Хаçат редакцийĕпе Кӳкеç типографийĕ яланах пĕр çемье пек, пĕр тĕллевпе ĕçлетчĕç, пысăк мероприятисене йышпа ирттеретчĕç. Типографипе çывăх пулнипе малашнехи пурнăçа полиграфипе çыхăнтартăм. Ӳкĕнместĕп. Уйрăмах кĕнекесем пичетлесе кăларсан, авторсем ĕçпе кăмăллă юлсан, чун хĕпĕртет. Юбилейпе сана, «Тăван Ен»!

Новости с пригородным акцентом

Причебоксарье

• В МАСШТАБАХ СТРАНЫ

Учащийся 10-го класса гимназии №1 города Мариинский Посад Иван Александров принял участие в «Недетском разговоре» с Президентом России Владимиром Путиным в образовательном центре «Сириус» в Сочи.

Он коротко рассказал Президенту о себе, достижениях школы. Затем более подробно остановился на том, что он участвует в играх «Зарница», «Орленок». По словам Ивана, его команда ежегодно на муниципальных этапах занимает призовые места, а в 2017 году она стала участником республиканских финальных игр «Зарница». «Владимир Владимирович, участвовали ли вы в военно-патриотических играх «Зарница» и «Орленок»? – спросил школьник из Чувашии. На что Владимир Путин ответил, что, к сожалению, не участвовал. Однако все время занимался спортом. Далее он ознакомил присутствующих со своими спортивными достижениями.

Иван – лауреат стипендии Главы Чувашской Республики за особую творческую устремленность.

Он направил свой проект «Использование микропроцессоров для повышения качества услуг, предоставляемых в сфере ЖКХ» на сайт центра «Сириус», а через месяц его пригласили в Сочи.

• ДЕЛА МЕСТНЫЕ

И на пенсии разводятся

В Чебоксарском районе за 6 месяцев 2017 года родились 282 ребенка, умерли 257 человек. Из общего количества рожденных детей 93 стали в своих семьях первыми, 128 – вторыми, 41 – третьими, 13 – четвертыми, 4 – пятыми, 2 – шестыми, 1 – седьмым.

Об этом сообщает отдел ЗАГС администрации района. За вышеуказанный период родились 139 мальчиков и 143 девочки. В тройке популярных мужских имен – Максим, Егор, Кирилл, женских – Анна, Виктория, Екатерина. К тому же с начала года зарегистрировано 6 двоен.

Марш Мендельсона прозвучал для 161 пары, семейные узы разорвали 89 пар. Интересно, что четверо мужчин и одна женщина развелись, будучи старше 60 лет.

Добавим, что по данным Росстата, за январь-май 2017 года в Приволжском федеральном округе Чувашия с коэффициентом 3,2 занимает второе место по наименьшему показателю разводов на 1000 населения. За 1 полугодие 2017 года в органах ЗАГС ЧР зарегистрировано 2672 акта о заключении брака, что на 3,3 % больше в сравнении с аналогичным периодом прошлого года.

• ФНС СООБЩАЕТ

Межрайонная инспекция ФНС № 5 по Чувашской Республике сообщает о проведении 4, 11, 18 и 25 августа 2017 года с 10.00 до 11.30 «открытых классов» по вопросу перехода на новый порядок применения контрольно-кассовой техники. Адрес: Чувашская Республика, Чебоксарский район, п. Кугеси, ул. Советская, 32, в фойе Инспекции.

Пишущая братия – «под крылом» хрупкой женщины

• ТВОИ ЛЮДИ, РАЙОН!

1999 год, п. Кугеси. После семинара

На досуге – за любимым делом

Накануне юбилея нашего издания мы пытались отыскать родственников первого главного редактора Чебоксарской районной газеты «Колхозник çулĕ» Порфирия Ростова. Племянницей известного журналиста оказалась бывший заместитель министра печати и информационной политики Лидия Гаврилькова. Сестра матери Лидии Александровны Нина Ерлакова была его женой. К сожалению, к моменту рождения Лидии Порфирия Матвеевича уже не было в живых, поэтому рассказать о нем она ничего не смогла. Однако ее биография оказалась не менее интересной и увлекательной.

«Я люблю журналистов и всех тех, кто связан с этой профессией», – повторила несколько раз при встрече родственница Ростова. Приятно слышать такие слова от человека, который всю свою жизнь провел в журналистской среде, изначально не имея к этой сфере никакого отношения.

Все, кто знаком с этой невысокой миловидной женщиной, говорят о ней, как о второй маме для пишущей братии. «Она часто приезжала к нам в Кугесьскую типографию, проводила семинары с бухгалтерами, главными редакторами районных газет. От нее всегда веяло материнской заботой о своих подопечных, в глазах читалась искренняя заинтересованность в решении каких-либо проблем», – вспоминает дизайнер Марина Иванова, в то время трудившаяся в стенах типографии печатником.

Уроженка поселка Кугеси Лидия Александровна, окончившая экономический факультет Чувашского государственного университета им. И.Н. Ульянова по специальности «планирование промышленности», совершенно случайно узнала о вакансии инженера планово-производственного отдела, открытой в Государственном комитете по делам издательства ЧАССР. «Как сегодня помню, это было 25 августа 1982 года, мне было 36 лет, на тот момент на руках уже было трое детей. На собеседовании уверенно сказали, приходите завтра, мы берем вас на работу. Если чего-то не умеете – научим!», – с улыбкой вспоминает Лидия Александровна.

С этого дня жизнь Лидии Гаврильковой стала вплотную связана с работниками печати, полиграфии, книжного издательства и книжной торговли. Самым первым рабочим инструментом у новичка были деревянные счеты. Потом появился арифмометр (настольная механическая вычислительная машина для точного умножения и деления, а также для сложения и вычитания), для размножения машинописного или рукописного текста использовали ротатор. Как рассказывает Лидия Александровна, первый компьютер появился у них где-то в 1993-94 годах. «Мы приобрели их в количестве 5 штук. Один оставили себе, два отправили в газету «Советская Чувашия», остальные – в «Хыпар». Помню, как сидели за этим «чудом техники» и пытались хоть как-то им воспользоваться, учить-то нас было некому», – делится женщина.

После двух лет работы многодетная мать становится старшим экономистом, затем на-

1998 год, «Лыжня России»

чальником планового отдела, начальником отдела финансов и экономического прогнозирования — главным бухгалтером, заместителем председателя. Из года в год название ведомства переименовывалось. В 2002 году Лидию Александровну назначают заместителем министра печати и информационной политики Чувашской Республики.

«За 22 года я пережила немалое количество руководителей, – с улыбкой говорит Лидия Гаврилькова. – И считаю, что вместе с ними мы сделали многое для развития отрасли печати, полиграфии и книгоиздательства. Я работала с такими руководителями, как Андрей Петров, Борис Васильков, Петр Краснов, Феликс Шарков, Николай Григорьев, Валерий Андреев, Наталья Володина и Юрий Николаев». По ее словам, были и тяжелые времена, когда даже бумаги не было. Искали разные пути решения проблемы, даже пытались на обойной бумаге печатать, но это не спасло положение. Обои оказались слишком плотными для этого. А о «вексельном» времени женщина даже вспоминать не любит. «Зато в Госкомиздате Российской Федерации мне всегда одобряли все наши заявки, почему-то не могли мне отказать. Представители других регионов между разговором сетовали на то, что им постоянно финансирование урезают, а я молчала и слушала, нам-то до копейки одобрили», – рассказывает пенсионерка.

На хрупких плечах этой женщины лежали организация различных семинаров для работников районных изданий, участие в межрегиональных выставках, информационных днях, днях клиента, спортивных мероприятиях. Уже 14 лет как Лидия Александровна на заслуженном отдыхе, однако ежегодно посещает Дни печати, встречается с нынешними и бывшими работниками своего ведомства. На день рождения Лидии Гаврильковой ветераны традиционно собираются у нее дома за накрытым столом. Им всегда есть о чем поговорить, что вспомнить.

Стены квартиры, в которой проживает Лидия Александровна, увешаны картинами удивительной красоты. Видно, скучать ей не приходится: в любую свободную минутку она корпит над вышиванием очередного шедевра, а в летнее время и по выходным дням ее дом наполнен детскими голосами внуков и правнука.

Множество наград хранится в копилке ветерана труда, Заслуженного экономиста ЧР: Почетные грамоты родного ведомства, Госкоминформпечати Российской Федерации, благодарственные письма Президента Чувашской Республики, председателя Государственного Совета Чувашской Республики.

ЕЛЕНА ДАДЮКОВА

• К ЮБИЛЕЮ ГАЗЕТЫ

Библиотекари Чебоксарского района первыми поздравили газету «Тăван Ен» с юбилеем. В Центральной библиотеке в п. Кугеси они оформили выставку-досье «Тăван Ен. 85 лет вместе с народом», где можно ознакомиться с историей издания.

Сотрудники библиотеки представили издания, рассказывающие об истории создания газеты от выхода первого номера до наших дней. Посетителям будет интересно узнать, что с августа 1938 года она выходила под названием «Ленин çулĕпе», а в 1959 году была объединена с изданием «Колхозник хаçачĕ» и лишь в октябре 1991 года обрела название, наиболее точно и полно отражающее ее задачи. За свою историю она не раз меняла название, но всегда в ней неизменным оставалось одно – оперативное и объективное освещение жизни района.

В аннотации к выставке отмечено, что сегодня «Тăван Ен» – это не только актуальные статьи, интересные заметки и фотохроника событий родного края и жизни знаменитых односельчан, но и сплоченный творческий коллектив, не раз

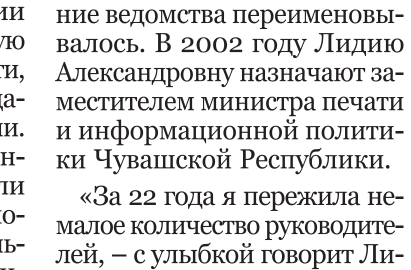

удостоенный наград за свой труд. У читателей библиотеки газета всегда востребована и пользуется популярностью.

В Ишлейской библиотеке также открылась выставка (на фото), посвященная юбилею газеты, которая является самой востребованной читателями этого учреждения.

• ВОПРОС-ОТВЕТ

Спиннер – «игрушка для непоседы»

Что такое спиннер, и почему он так привлекает детей?

А. ВАСИЛЬЕВ, п. Кугеси

Мария ЕВДОКИМОВА,
специалист Управления Роспотребнадзора по ЧР-Чувашии г. Новочебоксарск:

– Спиннер – это прибор, имеющий одну ось и сохраняющий свое положение постоянно. Пользователь держит пальцами за внутреннюю, неподвижную часть и раскручивает внешнюю. Для запуска достаточно легкого касания пальцем. В его состав входят несколько лепестков, обладающих эффектом утяжеления и размещенным по центру подшипником. Вес отдельных деталей подобран так, чтобы максимально долго сохранять свободное вращение спиннера.

Родителям, которые приняли решение приобрести спиннер ребенку, рекомендуем обратить внимание на следующие моменты:

- *не следует приобретать в неустановленных местах, с рук;*
- *они могут быть изготовлены из материала, не отвечающего обязательным требованиям, поэтому при приобретении следует обращать внимание на посторонний резкий химический запах, повышенный шум;*
- *следует периодически проверять игрушку на наличие сломанных частей;*
- *спиннеры со светящимися элементами и с миниатюрными гальваническими элементами питания должны использоваться детьми дошкольного возраста под присмотром взрослых.*

• БУДЬТЕ БДИТЕЛЬНЫ!

Мотоблок опасен...

Ежегодно с началом весенне-летнего периода резко возрастает количество аварий с участием мотоблоков. Напомним, что это универсальное мобильное энергетическое средство на базе одноосного шасси, разновидность малогабаритного трактора.

Из года в год дорожно-транспортных происшествий с участием мотоблоков становится больше. К примеру, в 2015 году произошло 5 аварий, в которых погибших нет, ранено 8 человек. В 2016 году количество возросло на 160% – 13 аварий, в них погибло 5 человек и 22 получили ранения. С начала 2017 года зарегистрировано одно происшествие с участием мотоблока в Яльчикском районе, произошло опрокидывание.

Следует отметить, что дорожно-транспортные происшествия с участием мотоблоков носят сезонный характер и происходят с апреля по ноябрь, пик же данных дорожно-транспортных происшествий выпадает на май и сентябрь-октябрь. В 2015 году наибольшее количество аварий зарегистрировано в октябре, в 2016-м – в сентябре. По информации отдела сельского хозяйства и экологии администрации Чебоксарского района, мотоблоков в районе насчитывается около 2940.

• ДЕЛА МЕСТНЫЕ

Коллектив Туруновского сельского клуба «Тăрăн Ен» принял участие в VII межрегиональном фестивале мордовской национальной культуры «Эрзянь Лисьмапря», который прошел в селе Новоселки Лукояновского района Нижегородской области. «Наш коллектив впервые выехал за пределы Чувашии. Нам было очень интересно побывать на мордовском фестивале, познакомиться с культурой другого народа. Для нас это очень необычно, до сих пор просматриваем видео, вспоминаем. Мы исполнили две песни на чувашском языке», – поделилась заведующая Туруновским клубом Венера Спиридонова.

Сильные, умелые огнеборцы смелые...

Боевое развертывание. На фото Д. Толстов

СПРАВОЧНО

Первые в истории соревнования по пожарно-прикладному спорту состоялись в 1937 году среди работников пожарной охраны НКВД СССР.

• ПРОИЗОШЛО В РАЙОНЕ

Борьба с пожарами – ежедневный кропотливый труд, требующий высокой готовности огнеборца, наличия у него неимоверной силы, мгновенной реакции, скорости, ловкости и гибкости. Все эти качества и формирует пожарно-прикладной спорт.

21 июля на базе 41 пожарно-спасательной части ФГКУ «5 отряд ФПС по Чувашской Республике-Чувашии» состоялось республиканское кустовое соревнование по пожарно-спасательному спорту среди подразделений ГПС Чувашской Республики. В торжественной церемонии принял участие представитель управления организации пожаротушения и проведения аварийно-спасательных работ ГУ МЧС России по ЧР Андрей Ермаков.

На пожарных автомобилях со своим техническим вооружением, боевой одеждой и снаряжением на территорию 41 ПСЧ прибыли команды из гг. Козловка, Цивильск, Новочебоксарск (ГЭС), с. Красноармейское, п. Урмары. Шесть команд состязались друг с другом в таких видах упражнений, как штурмовая лестница, полоса с препятствиями и боевое развертывание. Сначала участники по двое поднимались по штурмовой лестнице в окно 4-го этажа учебной башни. Каждому давалось на это по три попытки.

Не так-то просто перелезть через забор

Главное – удержать равновесие

Следующее испытание – полоса с препятствиями – требует от спортсменов полной концентрации сил и внимания. Через 23 метра после старта участник преодолевает 2-метровый забор, подхватывает 2 пожарных рукава весом 5 кг, пробегает по бревну, после чего присоединяет один рукав к разветвлению, стоящему на беговой дорожке, а другой к стволу, находящемуся за спиной с момента старта, затем пересекает финишный створ.

Боевое развертывание – самое зрелищное упражнение. Пожарный автомобиль стоит на исходной позиции, личный состав построен у заднего колеса машины. После сигнала «Старт» участники забирают воду на один всасывающий рукав, прокладывают магистральную линию на три рукава, устанавливают разветвление, прокладывают две рабочие линии по два рукава. Упражнение считается выполненным, если сбиты мячи с мишенью, расположенные в 5 метрах от позиции ствольщиков.

По итогам соревнований команда 41 ПСЧ поселка Кугеси заняла призовое третье место. Пожарный Дмитрий Толстов на полосе с препятствиями стал вторым. «Коллектив части молодой, и все победы у них впереди, – считает заместитель начальника 41 ПСЧ Николай Александров. – Главное ведь не победа, а участие».

Пальму первенства завоевала пожарная часть 40 (г. Цивильск), второе место – у пожарной части 39 (п. Урмары).

ЕЛЕНА ДАДЮКОВА

О суставах, мусоре и целевом обучении

• ПРИЕМ ГРАЖДАН

На прошлой неделе в Чебоксарском районе Николай Николаев, депутат Государственного Совета Чувашской Республики, главный врач ФГБУ «Федеральный центр травматологии, ортопедии и эндопротезирования» Министерства здравоохранения Российской Федерации (г. Чебоксары) провел прием граждан по личным вопросам.

Большинство обратившихся жаловались на боли в суставах верхних и нижних конечностей и интересовались, как попасть на прием в Центр. Николай Станиславович всем рекомендовал для начала обратиться в районную больницу, получить там направление для бесплатного приема в Центре, а дальше обследование покажет, какое лечение потребуется в том или ином случае.

Из 12 человек, записавшихся на прием, была студентка медицинского факультета ЧГУ им. И.Н. Ульянова. Она поступила в вуз по целевому направлению от Чебоксарской районной больницы, однако подписала договор на то, что после получения диплома три года отработает в Алатырской больнице. Девушку интересует, как после завершения учебы можно трудоустроиться в родном районе. Тем более что ее муж тоже работает врачом в местной больнице. Николай Николаев посоветовал записаться на личный прием к министру здравоохранения ЧР и озвучить ему свой вопрос. Заведующая Хыркасинским домом ветеранов высказала свои переживания по поводу закрытия учреждения.

Жительница поселка Кугеси очень обеспокоена внешним видом улицы Советская: «Всю жизнь живу в этом населенном пункте, но такого беспорядка еще не видела. В том месте, где раньше располагался 11-й дом, теперь развалины, кучи битого кирпича, мусора. Разве можно в таком виде территорию оставлять?». Главный врач пообещал помочь разобраться в этой проблеме.

• ПРАВОПОРЯДОК

Предупреждение преступлений, совершаемых в отношении несовершеннолетних, – одна из приоритетных задач, стоящих перед правоохранительными органами.

По информации прокуратуры Чебоксарского района, в текущем году в республике наблюдается устойчивая тенденция к росту подобных преступлений. Их число за 6 месяцев 2017 года возросло на 30,6% (с 395 до 516). Особую озабоченность вызывает рост зарегистрированных преступлений против половой свободы и неприкосновенности несовершеннолетних – на 47,8 % (с 46 до 68).

ДЕТЯМ НЕЛЬЗЯ:

- разговаривать с незнакомыми людьми и впускать их в квартиру;
- заходить с ними в лифт и подъезд;
- садиться к ним в автомобиль;
- задерживаться на улице после школы, особенно с наступлением темноты;

СОВЕТЫ РОДИТЕЛЯМ:

- не позволяйте детям знакомиться на улице с посторонними лицами;
- не позволяйте им уходить далеко от дома;
- не отпускайте их гулять в отдаленные места без сопровождения взрослых;
- просматривайте информацию в компьютере ребенка.

ТОЛЬКО ФАКТЫ

С 20 ПО 26 ИЮЛЯ В ЧЕБОКСАРСКОМ РАЙОНЕ (По данным районного отдела ЗАГС)

РОДИЛОСЬ ДЕТЕЙ		10	УМЕРЛО ЧЕЛОВЕК				11
мальчиков	5		мужчин	4	средний возраст	60	
девочек	5		женщин	7	средний возраст	72	

ЗАКЛЮЧЕНО БРАКОВ 0 | СОВЕРШЕНО РАЗВОДОВ 4

ЯЗЫКОМ ЦИФР → Количество бюджетных мест в учреждениях профессионального образования Чувашии в 2017-2018 учебном году составляет **10465**

В ЭТОТ ДЕНЬ

28 ИЮЛЯ – ДЕНЬ КРЕЩЕНИЯ РУСИ. Отмечается память равноапостольного князя Владимира, известного также как Владимир Красное Солнышко. Существует легенда о том, что он выбирал для своего народа подходящую религию, и князь сделал выбор в пользу православия.

1 АВГУСТА – ДЕНЬ ПАМЯТИ О ПОГИБШИХ В ПЕРВОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЕ. В 1914 году Германия объявила войну России. Всего за годы войны в армии воющих стран было мобилизовано более 70 миллионов человек, в том числе 60 миллионов в Европе, из которых погибло от 9 до 10 миллионов.

2 АВГУСТА – в 1972 году русские войска под предводительством князей Михаила Воротынского и Дмитрия Хворостинина разбили татарское войско.

• ВОПРОС-ОТВЕТ

Вдовам поддержка есть

Я – вдова ветерана боевых действий. У меня двое несовершеннолетних детей, проживаем мы в частном доме. Какие меры социальной поддержки полагаются нашей семье?

■ *В. ВАСИЛЬЕВА, Чебоксары*

Елена ЛЬВОВА, начальник отдела социальной защиты населения Чебоксарского района:

– Члены семьи умершего ветерана боевых действий имеют право на ряд мер социальной поддержки. В Пенсионном фонде РФ оформляется пенсия по случаю потери кормильца. В отделе социальной защиты населения вдова получает удостоверение о праве на льготы на основании ст. 21 ФЗ «О ветеранах». Оно действительно до совершеннолетия детей или до достижения иждивенцем возраста 23 лет и обучающимся в образовательных организациях по очной форме обучения. На основании этого удостоверения в Пенсионном фонде РФ оформляется ежемесячная денежная выплата на иждивенцев. В отделе социальной защиты населения оформляется ежемесячная денежная компенсация на оплату жилищно-коммунальных услуг (ЖКУ).

Кроме этого имеется возможность бесплатной установки надгробного памятника ветерану боевых действий через Военный комиссариат. В случае, если доля расходов на оплату ЖКУ в совокупном доходе семьи более 22%, имеется возможность оформить субсидию.

Если среднедушевой доход семьи не превышает величину прожиточного минимума, установленного в Чувашской Республике, назначается ежемесячное пособие на детей, также семья может быть зарегистрирована в качестве малоимущей. Есть право внеочередного устройства ребенка в дошкольное учреждение.

• СВОИМИ РУКАМИ

Часто для украшения интерьера требуется совсем немного времени и усилий, а всего лишь ваше желание. Предлагаем вашему вниманию легкий, доступный и простой эко-декор из деревянных прищепок, который вы можете сделать на досуге вместе с детьми. Для этого вам потребуется всего лишь несколько прищепок, жестяная баночка и клеевой пистолет (либо момент-клей).

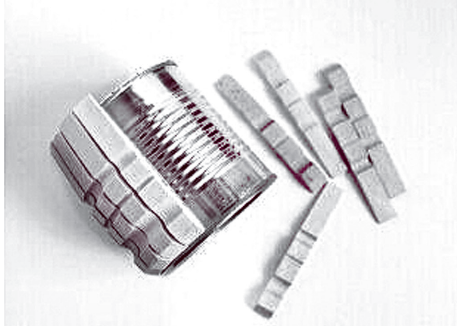

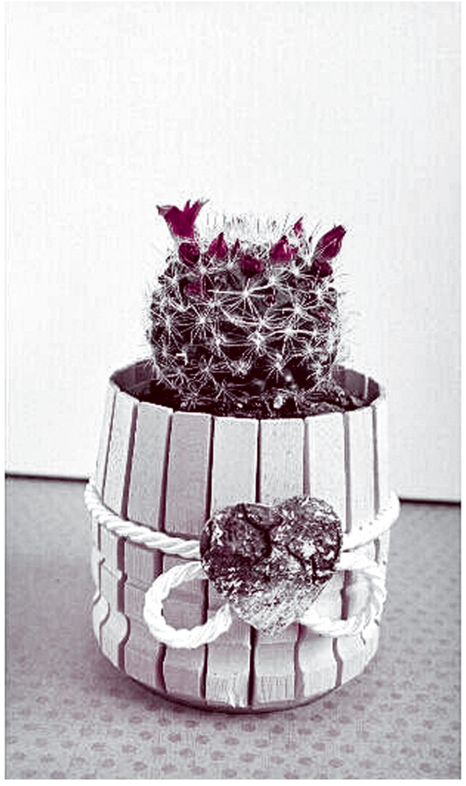

ТЕ для дЕТок

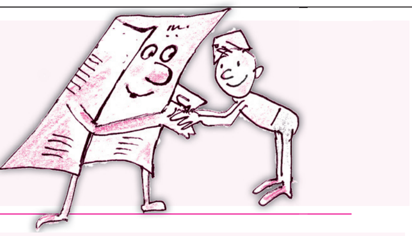

Игры нашего детства

НЕВОД. Игра проходит на ограниченной площадке, пределы которой нельзя пересекать никому из играющих. Двое или трое берутся за руки, образуя «невод». Их задача – поймать как можно больше «плавающих рыб», т. е. остальных игроков. Задача «рыб» – не попасть в «невод». Если «рыбка» не смогла увильнуть и оказалась в «неводе», то она присоединяется к водящим и сама становится частью «невода». «Рыбки» не имеют права рвать «невод», т. е. расцеплять руки у водящих. Игра продолжается до того момента, пока не останется один игрок «рыбкой».

Отгадай ребус...,

... а теперь загадку

Колосится в поле рожь.
Там, во ржи, цветок найдешь.
Ярко-синий и пушистый,
Только жаль, что не душистый.

Василек

На клумбе у окошка
Посажена картошка.
Цветки ее огромные
И светлые, и темные.

Георгина

Устами младенца

Мама читает Богдану (6 лет) сказку «Красная Шапочка». После прочтения спрашивает у сына:
– Кто первым пришел к бабушке? Красная Шапочка или Серый Волк?
– Красная... Волк.

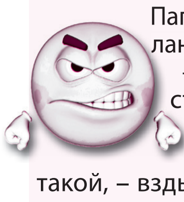

Папа уговаривает сына Руслана (5 лет) делать зарядку:
– Будешь заниматься – станешь сильным и смелым.
– Что за ты злодей-то такой, – вздыхает мальчик. – За что мне такое наказание...

Катя (6 лет) в магазине:
– У вас сахарный песок есть?
– Есть.
– А сахарный цемент?

– Стас (4 года), угощайся, попробуй конфетку.
Стас разворачивает фантик, облизывает конфету, морщится и спрашивает:
– А можно попробовать другую?

А о чем лепечут ваши дети? С нетерпением ждем ваши истории.

Где растут бананы?

Мы привыкли считать, что бананы растут на пальмах. Но на самом деле банан – это трава. Конечно, не та, что растет на газонах, а гигантская, достигающая в высоту от 5-6 до 15 м, а на стебле могут созревать 250-300 плодов весом до 50 кг и больше. У него огромные листья-опахала, длиной до 6 м и шириной до метра. Ствол этой необычной травы находится под землей, а наземная часть образована слоями листьев. Плоды срезают, когда они еще зеленые, а по прибытии на место связки бананов дозревают в специально оборудованных теплых помещениях.

Почему от лука плачут?

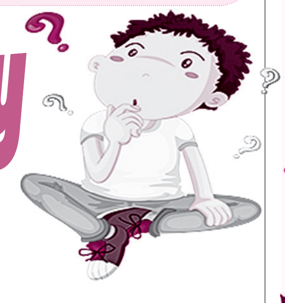

Оказывается, в луке содержится масло, в состав которого входит сера, что не только придает луку резкий запах, но и раздражает глаза. Из-за этого происходит моргание и выделение слез, чтобы смыть раздражитель.

ГОРОСКОП НА НЕДЕЛЮ

ИЮЛЬ 31 - АВГУСТ 6

ОВНЫ прекрасно улавливают настроение окружающих. Проявляйте это качество на полную мощность, чтобы добиться своего на трудовом поприще.

ТЕЛЬЦЫ – настоящие гурманы и прекрасно разбираются в еде. Может, пора превратить любимое хобби в основное занятие?

БЛИЗНЕЦЫ, вы добьетесь желаемого несмотря на то, что окружающие постараются в этом помешать. Важно сохранять спокойствие.

Удачное время для **РАКОВ**-трудоголиков. Сейчас идеальный момент для крупных и даже рискованных финансовых операций.

Для **ЛЬВОВ** неделя выдастся суетливой. Встретиться со всеми нереально, поэтому заранее составьте список, когда и куда идете.

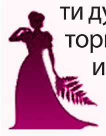

ДЕВАМ удастся перевести дух. Проблемы, которые преследовали их последнее время, совсем скоро разрешатся с помощью влиятельного покровителя.

Похоже, кто-то из окружающих злоупотребляет вниманием **ВЕСОВ.** Идти на конфликт не стоит, но и поощрять в будущем злоупотребления не нужно.

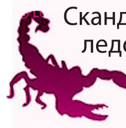

Скандалы будут преследовать **СКОРПИОНОВ** в первую неделю месяца. Зато после можете ждать хороших новостей.

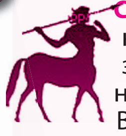

СТРЕЛЬЦЫ, пора навсегда отказаться от вредных привычек! Возьмите в компаньоны одного из друзей, вдвоем легче.

КОЗЕРОГИ ощутят острое желание к перемене мест. Их потянет путешествовать. К выбору компании подойдите с особой тщательностью.

Интересные встречи ждут **ВОДОЛЕЕВ** в ближайшую неделю. Не бойтесь пробовать что-то новое.

РЫБАМ предстоит разбираться в личных проблемах. Не удастся избежать яростных ссор и трогательных примирений.

ТЕЛЕСЕРИАЛ
ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ФИЛЬМ
ДОКУМЕНТАЛЬНЫЙ ФИЛЬМ
Мультфильм

Понедельник 31 июля

1 КАНАЛ
5.00 Доброе утро
9.00, 12.00, 15.00, 3.00 Новости
9.20 Контрольная закупка
9.50 Жить здорово!
10.55 Модный приговор
12.15 Наедине со всеми
13.20, 15.15, 17.00 Время покажет **16+**
16.00 Мужское / Женское
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.45 На самом деле
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.35 КОРОЛЕВА ИГРЫ 16+
23.50 Городские пижоны. Полуночное солнце **16+**
1.50, 3.05 ТОРА! ТОРА! ТОРА! 18+

РОССИЯ 1
5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
9.55 О самом главном **12+**
11.40, 14.40, 17.20, 20.45 Вести. Местное время
11.55 ПО ГОРЯЧИМ СЛЕДАМ 12+
14.55 ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ 12+
17.40 Прямой эфир **16+**
18.50 60 Минут **12+**
21.00 МОСКОВСКАЯ БОРЗАЯ 12+
23.50 Вечер с Владимиром Соловьёвым **12+**
2.15 НАСЛЕДНИКИ 12+

ЧТВ
5.07-5.10, 5.35-5.41 Вести-Чăваш ен
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро
9.00 Пирĕн фондран. Вăйă карти
9.45-9.55 Из нашего фонда. Поет Н. Дмитриев
11.40-11.55 Вести-Чăваш ен
14.40-14.55 Вести-Чувашия
17.20-17.40 Вести-Чăваш ен
20.45-21.00 Вести-Чувашия

НТРК ЧУВАШИИ
6.00, 14.30 Легенды Крыма 12+
6.30, 12.30, 16.10 Мультимир **6+**
7.00 Хыпарсăсем **12+**
8.00 Я люблю Чувашию **6+**
8.30 Раиса Казакова - Сэйт концерчĕ **6+**
11.30 Бухты барахты **6+**
12.00 Вопрос времени 16+
13.00, 19.00 Республика. Хыпарсен кăларăмĕ
13.10 Летопись столицы **12+**
13.30 Духовная жизнь **12+**
14.00, 16.00, 23.30 Республика. Информационная программа **12+**
14.10 Ылтăн çулçерен **12+**
15.00, 23.00 Республика. Хыпарсен кăларăмĕ **12+**
15.10 В мире чудес 16+
16.30 ВСЕ РАДИ ТЕБЯ 16+
18.30 Республика в деталях **12+**
19.30 Сделано в Чувашии **12+**
19.35 Акилбупсер **6+**
20.00 Республика. Информационная программа
20.30 Учим чувашский **12+**
21.00 ДЕРЗКИЕ ДНИ 16+

НТВ
5.10, 6.05 ТАКСИСТКА 16+
6.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
7.00 Деловое утро НТВ **12+**
9.00, 10.20 ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА 16+
11.15, 14.00 МОСКВА. ТРИ ВОКЗАЛА 16+
13.25, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.30 ЛИТЕЙНЫЙ 16+
19.40 МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ. СМЕРЧ 16+
0.30 ДЕСАНТ ЕСТЬ ДЕСАНТ 16+
1.25 Суд присяжных: главное дело **16+**
2.50 Тайны любви **16+**
3.30 Лолита **16+**

Вторник 1 августа

1 КАНАЛ
5.00 Доброе утро
9.00, 12.00, 15.00, 3.00 Новости
9.20 Контрольная закупка
9.50 Жить здорово!
10.55 Модный приговор
12.15, 3.55 Наедине со всеми
13.20, 15.15, 17.00 Время покажет **16+**
16.00 Мужское / Женское
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.45 На самом деле
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.35 КОРОЛЕВА ИГРЫ 16+
23.45 Городские пижоны. Полуночное солнце **16+**
1.50, 3.05 РУКОВОДСТВО ДЛЯ ЖЕНАТЫХ 16+

РОССИЯ 1
5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
9.55 О самом главном **12+**
11.40, 14.40, 17.20, 20.45 Вести. Местное время
11.55 ПО ГОРЯЧИМ СЛЕДАМ 12+
14.55 ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ 12+
17.40 Прямой эфир **16+**
18.50 60 Минут **12+**
21.00 МОСКОВСКАЯ БОРЗАЯ 12+
23.50 Вечер с Владимиром Соловьёвым **12+**
2.25 НАСЛЕДНИКИ 12+

ЧТВ
5.07-5.10, 5.35-5.41 Вести-Чăваш ен
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро
9.00 Ирхи тĕпел
9.40-9.55 День Республики. Видеофильм. Премьера
11.40-11.55 Вести-Чăваш ен
14.40-14.55 Вести-Чувашия
17.20-17.40 Вести-Чăваш ен
20.45-21.00 Вести-Чувашия

НТРК ЧУВАШИИ
6.00, 14.30 Легенды Крыма 12+
6.30, 15.00, 23.00 Республика. Хыпарсен кăларăмĕ **12+**
7.00 Сделано в Чувашии **12+**
7.05 Акилбупсер **6+**
7.30, 12.30, 16.10 Мультимир **6+**
8.00, 16.00, 23.30 Республика. Информационная программа **12+**
8.30, 19.30 Учим чувашский **12+**
9.00 Республика в деталях **12+**
9.30 След в истории **12+**
10.00 Венок дружбы **12+**
12.00 Вопрос времени 16+
13.00, 14.00, 20.00 Республика. Информационная программа
13.10 Летопись столицы **12+**
13.30 Это мы Программа ТРК Башкортостан **6+**
14.10 День перемен **12+**
15.10 Библейские тайны 16+
16.30 ВСЕ РАДИ ТЕБЯ 16+
18.30 И в шутку, и всерьез **6+**
19.00 Республика. Хыпарсен кăларăмĕ
20.30 Комфортный город **12+**
21.00 ИГРА 16+

НТВ
5.00, 6.05 ТАКСИСТКА 16+
6.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
7.00 Деловое утро НТВ **12+**
9.00, 10.20 ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА 16+
11.15, 14.00 МОСКВА. ТРИ ВОКЗАЛА 16+
13.25, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.30 ЛИТЕЙНЫЙ 16+
19.40 МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ. СМЕРЧ 16+
0.30 ДЕСАНТ ЕСТЬ ДЕСАНТ 16+
1.25 Суд присяжных: главное дело **16+**
3.05 Лолита **16+**

Среда 2 августа

1 КАНАЛ
5.00 Доброе утро
9.00, 12.00, 15.00, 3.00 Новости
9.20 Контрольная закупка
9.50 Жить здорово!
10.55 Модный приговор
12.15, 3.50 Наедине со всеми
13.20, 15.15, 17.00 Время покажет **16+**
16.00 Мужское / Женское
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.45 На самом деле
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.35 КОРОЛЕВА ИГРЫ 16+
23.50 Городские пижоны. Полуночное солнце **16+**
1.55, 3.05 ОПАСНЫЙ ДЖОННИ 16+

РОССИЯ 1
5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
9.55 О самом главном **12+**
11.40, 14.40, 17.20, 20.45 Вести. Местное время
11.55 ПО ГОРЯЧИМ СЛЕДАМ 12+
14.55 ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ 12+
17.40 Прямой эфир **16+**
18.50 60 Минут **12+**
21.00 МОСКОВСКАЯ БОРЗАЯ 12+
23.00 Вечер с Владимиром Соловьёвым **12+**
0.50 Триумф Прометея **16+**
1.50 НАСЛЕДНИКИ 12+
2.50 РОДИТЕЛИ 12+

ЧТВ
5.07-5.10, 5.35-5.41 Вести-Чăваш ен
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро
9.00-9.55 Пирĕн фондран. Кĕр сăри. Видеофильм
11.40-11.55 Вести-Чăваш ен
14.40-14.55 Вести-Чувашия
17.20-17.40 Вести-Чăваш ен
20.45-21.00 Вести-Чувашия

НТРК ЧУВАШИИ
6.00, 14.30 Легенды Крыма 12+
6.30, 15.00, 23.00 Республика. Хыпарсен кăларăмĕ **12+**
7.00, 9.30 Учим чувашский **12+**
7.30, 12.30, 16.10 Мультимир **6+**
8.00, 14.00, 16.00, 23.30 Республика. Информационная программа **12+**
8.30 Комфортный город **12+**
9.00 Я люблю Чувашию **12+**
10.00 Битва двух столиц. ХК Чебоксары VS ХК Барс **12+**
12.00 Вопрос времени 16+
13.00, 19.00 Республика. Хыпарсен кăларăмĕ
13.10 Летопись столицы **12+**
13.30 Вебинар ТВ **12+**
14.10 Аван-и? **12+**
15.10 В мире секретных знаний 16+
16.30 ВСЕ РАДИ ТЕБЯ 16+
18.30 Республика в деталях **12+**
19.30 Литература тĕпелĕ **12+**
20.00 Республика. Информационная программа
20.30 День Республики **6+**
20.45 Один день с профессионалом **12+**
21.00 ЧАРТЕР 16+

НТВ
5.00, 6.05 ТАКСИСТКА 16+
6.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
7.00 Деловое утро НТВ **12+**
9.00, 10.20 ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА 16+
11.15, 14.00 МОСКВА. ТРИ ВОКЗАЛА 16+
13.25, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.30 ЛИТЕЙНЫЙ 16+
19.40 МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ. СМЕРЧ 16+
0.30 ДЕСАНТ ЕСТЬ ДЕСАНТ 16+
1.25 Суд присяжных: главное дело **16+**
3.05 Лолита **16+**

Четверг 3 августа

1 КАНАЛ
5.00 Доброе утро
9.00, 12.00, 15.00, 3.00 Новости
9.20 Контрольная закупка
9.50 Жить здорово!
10.55 Модный приговор
12.15, 4.05 Наедине со всеми
13.20, 15.15, 17.00 Время покажет **16+**
16.00 Мужское / Женское
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.45 На самом деле
19.50 Пусть говорят
21.00 Время
21.35 КОРОЛЕВА ИГРЫ 16+
23.50 Городские пижоны. Полуночное солнце **16+**
1.55, 3.05 САМОЗВАНЦЫ 16+

РОССИЯ 1
5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
9.55 О самом главном **12+**
11.40, 14.40, 17.20, 20.45 Вести. Местное время
11.55 ПО ГОРЯЧИМ СЛЕДАМ 12+
14.55 ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ 12+
17.40 Прямой эфир **16+**
18.50 60 Минут **12+**
21.00 МОСКОВСКАЯ БОРЗАЯ 12+
23.00 Вечер с Владимиром Соловьёвым **12+**
0.50 Свои люди **16+**
1.55 НАСЛЕДНИКИ 12+
3.55 РОДИТЕЛИ 12+

ЧТВ
5.07-5.10, 5.35-5.41 Вести-Чăваш ен
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро
9.00 Депутат в кадре. Премьера
9.15 Вести NET
9.25 Аса ил-ха, салтак. Премьера
9.40-9.55 Из нашего фонда. Марафон. Видеофильм
11.40-11.55 Вести-Чăваш ен
14.40-14.55 Вести-Чувашия
17.20-17.40 Вести-Чăваш ен
20.45-21.00 Вести-Чувашия

НТРК ЧУВАШИИ
6.00, 14.30 Легенды Крыма 12+
6.30, 15.00, 23.00 Республика. Хыпарсен кăларăмĕ **12+**
7.00 Литература тĕпелĕ **12+**
7.30, 12.30, 16.10 Мультимир **6+**
8.00, 16.00, 23.30 Республика. Информационная программа **12+**
8.30 Один день с профессионалом **12+**
9.00 Республика в деталях **12+**
9.30 Я люблю Чувашию **6+**
10.00 Вячеслав Христофоров пултарулăх кăçĕ **12+**
12.00 Вопрос времени 16+
13.00, 19.00 Республика. Хыпарсен кăларăмĕ
13.10 Сиплĕ те тутлă **12+**
13.30 Туслăх йывăçĕ **12+**
14.00, 20.00 Республика. Информационная программа
14.10 Такие же **12+**
15.10 Тайны разведки 16+
16.30 СМЕРТЕЛЬНАЯ СХВАТКА 16+
18.30 И в шутку, и всерьез **6+**
19.30 Учим чувашский **12+**
20.30 Вектор комфорта **12+**
20.45 Местное самоуправление **12+**
21.00 ГРАНАТОВЫЙ БРАСЛЕТ 16+

НТВ
5.00, 6.05 ТАКСИСТКА 16+
6.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
7.00 Деловое утро НТВ **12+**
9.00, 10.20 ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА 16+
11.15, 14.00 МОСКВА. ТРИ ВОКЗАЛА 16+
13.25, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.30 ЛИТЕЙНЫЙ 16+
19.40 МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ. СМЕРЧ 16+
0.30 ДЕСАНТ ЕСТЬ ДЕСАНТ 16+
1.25 Суд присяжных: главное дело **16+**
3.05 Лолита **16+**

Пятница 4 августа

1 КАНАЛ
5.00 Доброе утро
5.25, 9.20 Контрольная закупка
9.00, 12.00, 15.00 Новости
9.50 Жить здорово!
10.55 Модный приговор
12.15 Наедине со всеми
13.20, 15.15, 17.00 Время покажет **16+**
16.00 Мужское / Женское
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.45 На самом деле
19.50 Поле чудес
21.00 Время
21.30 Победитель
23.15 ЛИНКОЛЬН 18+
1.55 ПОЙМЕТ ЛИШЬ ОДИНОКИЙ 16+
3.55 ПРИКЛЮЧЕНИЯ ЖЁЛТОГО ПСА 12+

РОССИЯ 1
5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
9.55 О самом главном **12+**
11.40, 14.40, 17.20, 20.45 Вести. Местное время
11.55 ПО ГОРЯЧИМ СЛЕДАМ 12+
14.55 ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ 12+
17.40 Прямой эфир **16+**
18.50 60 Минут **12+**
21.00 Юморина **12+**
23.20 ПОНАЕХАЛИ ТУТ 12+
3.15 РОДИТЕЛИ 12+

ЧТВ
5.07-5.10, 5.35-5.41 Вести-Чăваш ен
6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-Чувашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-Чувашия. Утро
9.00 Доступная среда
9.15-9.55 Телеюрă
11.40-11.55 Вести-Чăваш ен
14.40-14.55 Вести-Чувашия
17.20-17.40 Вести-Чăваш ен
20.45-21.00 Вести-Чувашия

НТРК ЧУВАШИИ
6.00 Легенды Крыма 12+
6.30, 15.00 Республика. Хыпарсен кăларăмĕ **12+**
7.00 Учим чувашский **12+**
7.30, 12.30, 16.10 Мультимир **6+**
8.00, 16.00, 23.30 Республика. Информационная программа **12+**
8.30 Вектор комфорта **12+**
8.45 Местное самоуправление **12+**
9.00 Комфортный город **12+**
9.30 Я люблю Чувашию **6+**
10.00 Хĕрарăмсен уявĕ ячĕпе! Стас Владимиров концерчĕ **12+**
12.00 Вопрос времени 16+
13.00 Республика. Хыпарсен кăларăмĕ
13.10 Летопись столицы **12+**
13.30 НаоБУМ **12+**
14.00, 20.00 Республика. Информационная программа
14.10 В мире прошлого 16+
15.10 5 чувств 16+
16.30 СМЕРТЕЛЬНАЯ СХВАТКА 16+
18.30 И в шутку, и всерьез **6+**
19.00, 23.00 Эрне. Хыпарсен тишкерĕвĕ **12+**
20.30 Бухты барахты **6+**
21.00 ЗНАМЕНИЕ 16+

НТВ
5.00, 6.05 ТАКСИСТКА 16+
6.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
7.00 Деловое утро НТВ **12+**
9.00, 10.20 ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА 16+
11.15, 14.00 МОСКВА. ТРИ ВОКЗАЛА 16+
13.25, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.30 ЛИТЕЙНЫЙ 16+
19.40 МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ. СМЕРЧ 16+
0.30 Мы и наука. Наука и мы **12+**
1.30 Суд присяжных: главное дело **16+**
3.05 Лолита **16+**

Суббота 5 августа

1 КАНАЛ
5.50, 6.10 Россия от края до края
6.00, 10.00, 12.00 Новости
6.55 ТРИ МУШКЕТЁРА 16+
8.45 Смешарики. Новые приключения
9.00 Играй, гармонь любимая!
9.45 Слово пастыря
10.15 Эдита Пьеха. Я отпустила свое счастье
11.20 Смак
12.15 Идеальный ремонт
13.10 ЧЕЛОВЕК-АМФИБИЯ 6+
15.10 Наедине со всеми
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.20 Давай поженимся!
19.20 Кто хочет стать миллионером? с Дмитрием Дибровым
21.00 Время
21.20 Сегодня вечером
23.00 Клуб Весёлых и Находчивых Премьер-лига. Второй полуфинал
0.40 РОДИТЕЛЬСКИЙ БЕСПРЕДЕЛ 16+
2.35 ЖЮСТИН 16+
4.50 Модный приговор

РОССИЯ 1
5.15 БЕЗ СЛЕДА 12+
7.10 Живые истории
8.00, 11.20 Вести. Местное время
8.20 Россия. Местное время **12+**
9.20 Сто к одному
10.10 Пятеро на одного
11.00, 14.00, 20.00 Вести
11.40 Юмор! Юмор! Юмор!!! **16+**
13.10, 14.20 РУССКАЯ НАСЛЕДНИЦА 12+
20.50 ПЯТЫЙ ЭТАЖ БЕЗ ЛИФТА 12+
0.45 Танцуют все!
2.55 МАРШ ТУРЕЦКОГО-3 12+

ЧТВ
8.00-8.20 Вести-Чăваш ен
8.20-9.20 Юратнăран
11.20-11.40 Вести-Чувашия

НТРК ЧУВАШИИ
6.00 Я люблю Чувашию **6+**
6.30, 17.00 Мультимир **6+**
7.00 Эрне. Хыпарсен тишкерĕвĕ **12+**
8.00 Республика. Информационная программа **12+**
8.30 Бухты барахты **6+**
9.00 Акатуй 2017 **12+**
12.00 Жизнь на кончиках пальцев. Владимир Спиваков **16+**
13.00 National geographic 16+
14.00 Бременские музыканты. Сказка **12+**
15.00 Çерем çинчи çиçĕм. Чăваш патшалăх çамрăксен театрĕн спектаклĕ **6+**
17.30 Акилбупсер **6+**
18.00 Учим чувашский **12+**
19.00 След в истории **12+**
19.30 Комфортный город **12+**
20.00 Мыскарасăр тўй пулмасть. Камит **12+**
21.30 НАСЛЕДСТВО СЕСТЕР КОРВАЛЬ 16+
22.30 ПЯТЬ ДНЕЙ ДО ПОЛУНОЧИ 16+

НТВ
5.00 2, 5 ЧЕЛОВЕКА 16+
5.50 Ты супер! **6+**
8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Сегодня
8.20 Устами младенца
9.00 Готовим с Алексеем Зиминым
9.25 Умный дом
10.20 Главная дорога **16+**
11.00 Еда живая и мёртвая **12+**
11.55 Квартирный вопрос
13.00 НашПотребНадзор **16+**
14.05 Красота по-русски **16+**
15.05 Своя игра
16.20 Однажды... **16+**
17.00 Секрет на миллион Елена Проклова **16+**
19.25 КУБА 16+
0.55 Экстрасенсы против детективов **16+**
2.30 Поедем, поедим!
3.05 Лолита **16+**

Воскресенье 6 августа

1 КАНАЛ
6.00, 10.00, 12.00 Новости
6.10 ТРИ МУШКЕТЁРА 16+
8.15 Смешарики. ПИН-код
8.25 Часовой
8.55 Здоровье
10.10 Непутёвые заметки
10.30 Честное слово
11.10 Пока все дома
12.15 Фазенда
13.30 Дачники
17.10 Большой праздничный концерт к Дню Воздушно-десантных войск
19.00 Три аккорда
21.00 Воскресное Время
21.30 Клуб Весёлых и Находчивых
0.30 МОЛОДАЯ КРОВЬ 16+

РОССИЯ 1
5.00 БЕЗ СЛЕДА 12+
7.00 **Маша и Медведь**
7.30 Сам себе режиссёр
8.20 Смехопанорама
8.50 Утренняя почта
9.30 Сто к одному
10.20 Местное время. Вести-Москва. Неделя в городе
11.00, 14.00, 20.00 Вести
11.20, 14.20 СИНЯЯ РОЗА 12+
21.45 Воскресный вечер с Владимиром Соловьёвым **12+**
0.15 На балу у Воланда. Миссия в Москву **12+**
1.15 ПОДРУГИ 12+

ЧТВ
10.20-11.00 Вести-Чувашия. События недели

НТРК ЧУВАШИИ
6.00 И в шутку, и всерьез **6+**
6.30 Тăм тивнĕ чечексем. Çамрăксен театрĕн спектаклĕ **12+**
8.30, 12.30 Мультимир **6+**
9.00 Эрне. Хыпарсен тишкерĕвĕ **12+**
10.00 НаоБУМ **12+**
10.30 Это мы. Программа ТРК Башкортостан **6+**
11.00 СИРЕ ТĔЛЛЕНМЕН ТЕ. Чăвашла куçарнă фильм **12+**
13.00 National geographic 16+
14.00 Умная дочь крестьянина. Сказка **12+**
15.00 Кĕмĕл сасă. Гала-концерт **12+**
17.30 Комфортный город **12+**
18.00 Один день с профессионалом **12+**
18.30 Бухты барахты **6+**
19.00 Хыпарсăсем **12+**
20.00 Эх, юррăм, янăра! **12+**
20.30 Авланасси - хур тукмакки çиесси мар. Камит **16+**
22.30 РАЗВОД 16+

НТВ
5.00 2,5 ЧЕЛОВЕКА 16+
5.50 Ты супер! **6+**
8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Сегодня
8.20 Лотерея Счастливое утро
9.25 Едим дома
10.20 Первая передача **16+**
11.00 Чудо техники **12+**
11.55 Дачный ответ
13.00 НашПотребНадзор **16+**
14.10 Поедем, поедим!
15.05 Своя игра
16.20 Следствие вели... **16+**
18.00 Новые русские сенсации **16+**
19.25 МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ 16+
23.10 Ты не поверишь! **16+**
23.55 Экстрасенсы против детективов **16+**

• ПРАВОПОРЯДОК

Прокуратура Чувашской Республики провела анализ практики рассмотрения судами уголовных дел коррупционной направленности в 1 полугодии 2017 года.

По информации старшего прокурора отдела прокуратуры республики Алексея Якушевича, за истекший период 2017 года 40 лиц признаны виновными в совершении коррупционных преступлений. На скамье подсудимых оказались 6 глав муниципальных образований, 2 сотрудника полиции, 16 должностных лиц коммерческих организаций, а также депутаты местного самоуправления, руководители бюджетных и иных некоммерческих организаций.

Чебоксарским районным судом вынесен приговор в отношении бывшего главы Синьяльского сельского поселения, изготовившего подложные выписки из постановлений местной администрации о выделении гражданам земельных участков, на основании которых зарегистрирован переход права собственности на них к этим гражданам.

Приговором суда экс-глава осужден к 3 годам лишения свободы условно, на основании постановления об амнистии от наказания освобожден.

КУЛЬТУРА ХЫПАРĔСЕМ

ЧĂВАШ ЕНРЕ УРАМРА КИНО КĂТАРТМАЛЛИ ФЕСТИВАЛЬ ПЫРАТЬ. ВĂЛ ИЮНĔН 9-МĔШĔНЧЕ УÇĂЛНĂ. Проектпа килĕшÿллĕн тĕнчери 250 хулари тĕп лапамсенче тата парксенче çамрăк режиссерсен фильмĕсене курма май пур. Пĕтĕм тĕнчери урам киновĕн фестивальне пуçарса яракан Александр Щеряков сăмахĕсем тăрăх, йĕркелÿçĕсен ушкăнĕ тĕнчери 50 хулана çитме планланă. Куравсемсĕр пуçне кашни хулара велочупусем, ярмăрккăсем, урамри шоусем, лекцисем тата усă тÿпе айĕнчи ытти мероприяти иртмелле. Чăваш Ен çак акцие иккĕмĕш хут хутшăнать. Августăн 11-мĕшĕнче А.Г. Николаев летчик-космонавт космоса вĕçнĕренпе 55 çул çитнине халалласа Шуршăл салинчи архив фондĕнче космос темипе фильмсем кăтартмалла.

ИЮЛĔН 26-МĔШĔНЧЕ ЧР МИНИСТРСЕН КАБИНЕЧĔН ЛАРĂВĔНЧЕ «ЧĂВАШ РЕСПУБЛИКИН 2017 ÇУЛХИ ТАТА 2018 ТАТА 2019 ÇУЛСЕНЧИ ПЛАНРИ ТАПХĂРТИ республика бюджечĕ çинчен» Чăваш Республикин законне улшăнусем кĕртесси çинчен» закон проектне пăхса тухнă. Унпа килĕшÿллĕн 2017 çулта ЧР Культура министерствине отрасле аталантарма хушма 229,7 млн тенкĕ уйăрса параççĕ. Вĕсенчен 98,1 млн тенке РФ Президенчĕн В. Путинăн май уйăхĕнчи хушăвĕсемпе килĕшÿллĕн муниципалитетсенчи культура учрежденийĕсен ĕçченĕсен шалăвне ÿстерме усă курĕç, 113,3 млн тенке – патшалăхăн культура тата искусство учрежденийĕсен материалпа техника никĕсне çирĕплетме тата çĕнетме, çав шутра музыка хатĕрĕсем, сцена оборудованийĕ туянма, çурт тăррине, хутса ăшăтмалли тытăма, шалти канализацие юсама. Çавăн пекех 6,5 млн тенкĕпе К.В. Иванов ячĕллĕ Чăваш патшалăх драма театрĕ 100 çул тултарнине паллă тăваççĕ, театр çуртне реставрацилеме наукăпа проект документчĕсене хатĕрлеççĕ.

• ХЫПАР-ХĂНАР

Музей пĕрремĕш хăнасене йышăнчĕ

Ĕнер, «Тăван Ен» хаçатăн пĕрремĕш номерĕ кун çути курнă кун, редакцин тĕп хулари пÿлĕмĕсенчен пĕринче уçăлнă Пичет музейĕ пĕрремĕш куракансене йышăнчĕ.

Совет союзĕн саманинче Вильнюса та, Польшăна та «тытнă» радиоприемник, редакци «УАЗикĕпе» çула тухакансен кăмăлне çĕкленĕсккер, бухгалтер ĕç укçипе гонорара шутласа тăнă кивĕ счетсем, 1928 çулта пуçласа кăларнă «Ятрань» пичет машинкин паянхи кун та ĕçлекен моделĕ, пысăк кегельлĕ шрифтсем, линотиплă йĕркесем, телетайп... Çак тата ытти экспоната халĕ редакци йĕркеленĕ Пичет музейĕнче курма пулать. «Тĕлĕнмелле пысăк ĕç туса ирттернĕ кунта эсир, счет çумне бухгалтерсем чавса таран тăхăннă алса, сăн ÿкерчĕк тумалли хатĕрсем патне клише тупса хурсан татах та аван пулмалла», – тĕлĕнет республикăри паллă фотограф Сергей Журавлев. Вăл музейăн пĕрремĕш хăни пулчĕ, сăн ÿкерчĕксене ĕлĕк мĕнле пичетлени пирки тĕпĕ-йĕрĕпе каласа пачĕ.

Чĕптĕмĕн-чĕптĕмĕн пуха-пуха редакци экспонатсен шутне ÿстерсех пырасшăн. Хаçат пурнăçне сăнаса тăракансем паянах алçырусем, кивĕ сăн ÿкерчĕксем, усă курнă тĕрлĕ хатĕр-хĕтĕре кĕре-кĕре параççĕ. Вĕсене пысăк тав. Музейпа республикăри ĕçтешсем те кăсăкланаççĕ: «Чăвашрадио» журналисчĕ Маргарита Львова юбилей умĕн «Жемчужины Чувашии» черетлĕ кăларăма шăпах редакцире çырчĕ.

Августăн 3-мĕшĕнче Чăваш патшалăх гимнĕн сăмахĕсен авторĕ Илле Тукташ çуралнăранпа 110 çул çитет. Вăл 1907 çулта Элĕк районĕнчи Мăн Тукташ ялĕнче чухăн хресчен çемйинче кун çути курнă. 15 çулта комсомол ретне кĕнĕ, ялти çамрăксен хушшинче хастар ĕçленĕ. 1925 çулта Элĕк вулăсĕнчи комсомол комитечĕн секретарĕ пулнă.

1926-1928 çулсенче Илле Тукташ Шупашкарта совпартшкулта вĕреннĕ. Ун хыççăн «Çамрăк хресчен» хаçатпа «Хатĕр пул» журнал редакцийĕсенче ĕçленĕ. 1930-1932 çулсенче вăл – Самар хулинче «Колхозник» хаçат редакцийĕн яваплă секретарĕ, 1933-1935 çулсенче – Чăваш кĕнеке издательствин редакторĕ, 1935-1942 çулсенче – Чăваш наукăпа тĕпчев институчĕн наука сотрудникĕ, 1942-1944 çулсенче фронтри хаçатсенче çар корреспонденчĕ пулса ĕçленĕ. Салтакран таврăнсан Чăваш писателĕсен союзĕн правленийĕн председателĕ пулнă.

1946 çултанпа литература ĕçĕпе пурăннă. Вăл сăвăсем тата юрăсем, поэмăсем тата драмăсем, повĕçсем тата калавсем, юмахсем тата легендăсем çырнă. Илле Тукташ чылай вăхăт туберкулезпа чирлесе пурăннă хыççăн 1957 çулхи январĕн 20-мĕшĕнче вилнĕ.

Çын хушнипе мар, чун ыйтнипе...

Район хаçачĕпе пĕрле – 67 çул

ШупашкART

«Тăван Ен» хаçата хастар çырса тăракансенчен пĕри – пирĕн ентеш Фадей Константинов. Вăл паянхи куна тĕрлĕ пичет кăларăмĕнче 3 пине яхăн статья, очерк, тĕрленчĕк тата информаци пичетлесе кăларнă. Вăл хаçат ĕçĕнче кăна мар, литературăра палăрнă çыравçă та.

Г. Егоров тĕп редакторпа (1983-92 çç)

Т. Васильевпа Ф. Константинов ялкорсем стена хаçачĕ кăлараççĕ, 1978 ç

ДОСЬЕ

Фадей Константинович КОНСТАНТИНОВ, агроном, обществăлла çыравçă

çуралнă: 1929 çулта августăн 1-мĕшĕнче

ăçта: Шупашкар районĕнчи Сарапакасси ялĕнче

амăшĕ: Васильева Татьяна Васильевна, 1904 çулта çуралнă, ĕмĕрне колхозра ĕçлесе ирттернĕ. Ашшĕсĕр ÿснĕ

вĕреннĕ: Ишекри вăтам шкулта, Чăваш совпарт шкулĕнче, Чăваш ял хуçлах институчĕн агроном уйрăмĕнче

ят-сум: Чăваш Республикин хисеплĕ таврапĕлÿçи, Шупашкар районĕн хисеплĕ гражданинĕ, Чăваш писателĕсен союзĕн членĕ, Чăваш халăх академийĕн академикĕ, РСФСР ял хуçалăхĕн социализма ăмăрту отличникĕ, Чăваш Республикин вăйлă тырпул мастерĕ, вăрçă ветеранĕ (тыл ĕçченĕ), сакăр медаль, хисеп тата мухтав хучĕсем (пурĕ 23) тивĕçнĕ.

– Фадей Константинович, çулсене кура мар эсир паянхи кун та район хаçатне активлă çырса тăратăр. Алла пуçласа калем тытнă вăхăтсене аса илĕр-ха...

– 1949 çулхи октябрь уйăхĕнче Ишлей районĕнче «Колхозник хаçачĕ» ятпа тухса тăракан кăларăм редакторĕ Х. Лисин тата яваплă секретарь И. Сакалов Кипечкассинчи «Гвардия» колхоза материал хатĕрлеме килнĕччĕ. Вăл вăхăтра Ишлей районĕнче çулсерен тĕрекленсе пыракан хуçалăхсенчен пĕриччĕ вăл. Эпĕ колхозник, комсомол организацийĕн секретарĕ пулнă. Редактор алла шур хут листи тыттарса комсомол организацийĕпе ялти çамрăксен ĕçĕ-хĕлне çутатма сĕнчĕ. Килĕшрĕм. Тепĕр самантран редактор эпĕ çырнине вуласа тухрĕ те: «Фадей, санран лайăх ялкор пулать. Çыр, ан ÿркен, хамăр та пулăшатпăр», – терĕ. Çак кунтанпа район хаçачĕпе çыхăну тытма пуçларăм. Çав çулхи декабрĕн 5-мĕшĕнче хаçатăн иккĕмĕш страницинче «Гвардия» колхоз ĕçĕ-хĕлĕ çинчен çырса кăларчĕç. Манăн статья та кун çути курчĕ. Питĕ хĕпĕртенĕччĕ.

– Агроном çамрăк корреспондента тухнă эппин...

– Малтанлăха пĕчĕк информацисем кăна шăрçаланă. 1950 çулхи июнь уйăхĕнче Ишекри клуб заведующийĕнче ĕçлеме тытăнсан хастар çырма пуçларăм, Ишлей районĕнчи «Колхозник хаçачĕн» чи активлă обществăлла корреспонденчĕсенчен пĕри пулса тăтăм. Çырас ăсталăха аталантарма мана тĕрлĕ çулта хаçат редакторĕнче тăрăшнă Х. Лисин, Ф. Малышкин, С. Самсонов тăтăшах пулăшса пычĕç. Уйрăм статьясене çырма вĕрентнĕшĕн ун чухне хаçатăн яваплă секретарĕнче вăй хунă В. Черновпа (Хури) Петр Осипова (Тороней) паянхи кун та ырăпа асăнатăп. Район хаçатĕнче çырас ăсталăха аталантарса пынă май республикăра тухса тăракан «Çамрăк коммунист», «Коммунизм ялавĕ» хаçатсемпе тата «Капкăн» журналпа çыхăну тытма пуçларăм. Сăмах май, 1958 çулта Нил Амурцевпа «Арпа пуç» сатирăлла пьеса пичетлесе кăлартăмăр. Ăна çав çулсенче республика ялĕсенчи клуб сценисем çинче те пĕрре мар лартнă.

– Хаçат ĕçĕнчи хастарлăхшăн хавхалантарнă-и сире?

– 1957 çулта мана Ишлей районĕнчи чи активлă обществăлла çыравçăсен шутĕнчен районсенчи хресчен корреспонденчĕсен пĕрремĕш съездне кайма делегата суйларĕç. Унта мана та сăмах пачĕç. Республикăри пичет ĕçне активлă хутшăннăшăн Чăваш АССР Аслă Канашĕн Президиумĕн хисеп грамотипе чысларĕç. 1958 çулта СССР журналисчĕсен союзĕн членне йышăнчĕç. Ун чухне хаçатра ĕçлемен штатра тăман çыравçăсене те СССР журналисчĕсен союзĕн членне илмелли йĕрке пулнă.

– «Тăван Ен» хаçатпа хăçантанпа çыхăну тытатăр?

– 1959 çултанпа. Вăл вăхăтра вăл «Ленин çулĕпе» ятпа тухса тăратчĕ. Çав çул Шупашкарпа Ишлей районĕсене пĕрлештерсен «Колхозник хаçачĕ» тухма пăрахрĕ. Унченхи Ишлей район çыннисем Кÿкеçре пичетленекен «Ленин çулĕпе» хаçата илсе тăма пуçларĕç. «Колхозник хаçачĕ» кăларăмра ĕçленисенчен хăшĕ-пĕри «Ленин çулĕпе» хаçата вырнаçрĕ. Малтан Ишлей район хаçатне çырса тăнă ялкорсем те унпа çыхăну тытма пуçларĕç. Вĕсен шутĕнче эпĕ те.

– Хаçатра мĕнле темăсене çутатнă?

– Малтанхи вăхăтра ял-хуçалăх специалисчĕ пулнă май ял хуçалăхĕн аталанăвĕ çинчен çырса тăтăм. Урăх ĕçе куçсан хаçат страницисенче парти пурнăçне çутатрăм. Иртнĕ ĕмĕрĕн 90-мĕш тата ун хыççăнхи çулсенче тематикăна улăштартăм. Ытларах ĕç паттăрĕсем, ятлă-сумлă, паллă çынсем çинчен статьясем пичетлерĕм. Историллĕ материалсем çине пусăм турăм. «Тăван Ен» хаçатăн штатра тăман корреспонденчĕ пулнă май, статья, очерк, тĕрленчĕк çырса конкурссене сахал мар хутшăнтăм, çĕнтерÿçĕ те пултăм...

– Хаçата çырса тăни тĕп ĕçе пурнăçлама чăрмантармарĕ-и?

– Пачах урăхла. Иртнĕ ĕмĕрĕн 50-мĕш çулĕсенче малтан Ишекри клуб заведующийĕнче, каярахпа культура çуртĕн директорĕнче вăй хунă чухне районта тата республикăра тухса тăракан хаçат-журналпа тачă çыхăну тытса хамăн таврари курăма ÿстерме пултартăм, халăхпа çывăхрах ĕçлеме пуçларăм. 1962-1980 çулсенче «Слава» совхозăн тĕп агрономĕнче тата партком секретарĕнче, 1980-1990 çулсенче Ишек ял Совет ĕçтăвкомĕн председателĕнче ĕçленĕ çулсенче «Тăван Ен» хаçатăн активлă обществăлла корреспонденчĕ пулма чарăнман. Хаçатсенче пичетленнĕ статьясем вăй-хăват парса хавхалантарса пынă кăна. Çын хушнипе мар, чун ыйтнипе çакна тăватăп эпĕ.

– Эсир хаçат ĕçĕнче кăна мар, литературăра та палăрнă çыравçă...

– Тивĕçлĕ канăва тухсан иртнĕ ĕмĕрĕн 90-мĕш çулĕсенче пилĕк çул ытла Ишекри краеведени музейĕнче аслă методист пулса тимлерĕм. Çавăн чухне Ишек ялĕн аваллăхĕпе паллаштаракан документсем куç тĕлне пулчĕç, кăсăклантарса ячĕç. Çав документсемпе, архив материалĕсемпе усă курса, ватă çынсенчен ыйтса пĕлсе, тĕпчев ĕçĕсем ирттерсе «Тăван Ен» хаçатра Ишек тăрăхĕн аваллăхĕ çинчен анлă содержаниллĕ пысăк статьясем пичетлесе кăлартăм. Çывăх юлташсем çине тăрса сĕннипе хамăн пĕрремĕш кĕнекене кăлартăм. Кĕнеке содержанийĕ пуян пулса тухрĕ. Ишек таврашĕнчи ялсенче пурăнакансем ăна хапăлласа йышăнчĕç.

– Хальхи вăхăтра кĕнеке кăларма çăмăлах мар. Авторăн хăйĕн укçи-тенкине кăларса хума тивет...

– Кĕнеке пичетлеме пенси укçине хĕрхенмен. 2000 çулта «Ишек тăрăхĕнче» ятпа пичетленнĕ кĕнекен 1-мĕш томне, тепĕр виçĕ çултан 2-мĕш томне, 2011 çула «Ишекпе Кÿкеç тăрăхĕнче» ятпа кĕнекене кăларнă чухне укçа-тенкĕпе пулăшакансем пулчĕç, 4, 5-мĕш кĕнекесене пичетлесе кăларма вара хамăн пенси укçине тăкакларăм. Паянхи куна халăх хушшинче эпĕ пичетлесе кăларнă 1900 кĕнеке саланнă.

– Çак кунсенче сирĕн улттăмĕш кĕнеке кун çути курчĕ...

– Ăна «Тăван Ен» хаçатăн 85 çулхи юбилейне халалларăм. Кĕнекен пĕрремĕш пайĕнче хаçат историне çырса кăтартрăм. «Кÿкеç типографийĕ – район хаçачĕн тĕрекĕ» пайра типографи ĕçĕ-хĕлĕ çинчен каласа патăм. Хаçат редакторĕсем, хаçат ĕçченĕсем, ялкорсем çинчен çырнă текстсем те вырăн тупрĕç унта.

– Çакă тăван хаçат историне тĕпчес ĕçри питĕ пысăк утăм. Тавах, Фадей Константинович, сире, вăйхалăра хĕрхенмесĕр яланах юратнă хаçатпа юнашар пулнăшăн.

АНЖЕЛИКА ТИХОНОВА

▶ Шалти ĕçсен Шупашкар районĕнчи уйрăмĕн миграци ыйтăвĕсемпе ĕçлекен пайĕ сентябрĕн 1-мĕшĕнчен халăха çĕнĕ графикпе йышăнма тытăнать: тунтикунпа вырсарникунсăр пусне кашни кун 9 сехетрен пуçласа 14 сехетчен.

Ятсем çухалмаççĕ, тĕссĕрленмеççĕ

• ПАТРИОТ

Июлĕн 21-мĕшĕнче Шĕнерпуç ял тăрăхĕнчи Мерешпуç ялĕнчи Çĕнтерӳçĕсен паркĕ умĕнче ватти те, вĕтти те йышлă пухăнчĕ. Чăваш таможня посчĕн пуçлăхĕн çумĕ Сергей Вахрамеев ял çыннисене вăрçă хирĕнче пуçĕсене хунă салтаксен реставрациленĕ кивĕ сăн ӳкерчĕкĕсен стендне парнелерĕ.

Çĕнтерӳçĕсен паркĕнче Тăван çĕршывăн Аслă вăрçин ветеранĕсене халалласа виçĕ палăк лартнă. «Çакăн пек палăк Раççейĕпе те урăх çук», – тет проект авторĕ Мерешпуç ял çынни Юрий Кириллов. Çĕнтерӳ паркне 1985 çулта тума пуçланă. Унччен çак вырăнта ферма, лаша вити пулнă. Юрий Кирилловичăн кукамăшĕ 10 ача çуратнă, кĕрӳшĕсемпе, мăнукĕсемпе пĕрле 15 çынна вăрçа ăсатнă. Хăрушă вăрçăран 4 ывăлĕ, 4 мăнукĕ, 1 кĕрӳшĕ таврăнайман. «Ун чухне эпĕ 14 çулта пулнă. Пĕтĕмпех ас тăватăп, халĕ те куç умĕнче вĕсем. Чăтаймарăм, хам ялта вĕсене халалласа палăк тума шухăшларăм», – иртнине аса илнĕ май паян та шывланать Юрий Кирилловичăн куçĕ.

Пĕрремĕш палăкне колхоза улăм писĕхтермелли пичкерен тунă, алăкне те касса кăларнă. Мăн Пӳкасси ӳнерçи ĕмĕр сӳнми çулăм, икĕ постовой ӳкерсе илемлетнĕ. Палăк тăррине çăлтăрсем вырнаçтарнă, варринче – пĕрре пысăкки. Шалта вара вăрçăра вилнĕ салтаксен, тыл ĕçченĕсен ячĕсем. «Уçă тӳпе айĕнче ятсем çухалаççĕ, тĕссĕрленеççĕ. Кун пек нумайлăха упранса юлать», – тет Юрий Кириллович çĕнĕ стенда алăра тытса хавхаланнине пытармасăр.

«Вăрçăра вилнисене çурри ятне ятĕн çĕре пытарман», – тет Юрий Кириллович. – Тăван килтен аякра макăрса выртаççĕ вĕсем. Шалккă...» – çак шухăш ялтан тухса кайса вăрçăра пуçне хунă кашни салтака асăнса палăк лартса пама хистенĕ. Ял тăрăх администрацийĕ пин кирпĕчпе, цементпа тивĕçтернĕ. «Салтаксем савăнаççĕ», – пĕтĕмлетнĕ Юрий Кириллович каçсерен чăрлтатакан шăпчăксем часовньăна туса пĕтерсен кăнтăрлах юрласа янине илтсен. Кашни палăк çинчех сăн ӳкерчĕк, ят-хушаматне кăтартнă. Юрий Кирилловăн 20 çултах вăçăра вилнĕ пиччĕшĕ те хăйĕнпе пĕр шăпаллă Мерешпуç каччисемпе стройра тăрать. Палăксене часовня тавра лартнипе сăн ӳкерчĕкри салтаксем пĕр-пĕрин çине пăхнă пек туйăнать. Çынсем çимĕкре те кунта килеççĕ, çуртасен çутса кĕлĕ вулаççĕ.

Салтаксем вăрçă хирĕнче юн тăкнă вăхăтра, тыл ĕçченĕсем кунне-çĕрне пĕлмесĕр тар тăкнă. Виççĕмĕш палăка пĕтĕм Раççейри амăшĕсене халалласа лартнă. Ун хыçĕнче – çӳлтен пăхсан чечеке аса илтерекен йывăçсем. Варринче кăвак чăрăш ӳсет, ун йĕри тавра – симĕс чăрăш, хыççăн – тирек, вĕренесем. Кăвак чăрăш кăвак тӳпене палăртать, симĕс чăрăш – ĕмĕрлĕх пурнăç, ас тăвăм.

Ял çыннисем çĕнтерӳ паркне тирпейлĕхре тытса пыма тăрăшаççĕ. 10 çул каялла хуларан çак яла пурăнма куçса килнĕ Анна Иванова сăмахĕсем тăрăх, çынсем туслăн тухса курăк çулаççĕ, çулçăсене пуçтараççĕ, чечек лартаççĕ. Акă Николаевсен çемйи карта тытса çĕнетнĕ. «Вăрçăра вилнĕ салтаксене ялан асра тытса ачасене вĕсен паттăрлăхĕн тĕслĕхĕпе ӳстермелле», – тет хĕрарăм. Вăрçă хыççăн яла, çĕршыва çĕклеме хăйсен сăн ӳкерчĕкĕсене те çитес çул çак майпах реставрацилесе ĕмĕрлĕхех упраса хăварасшăн Чăваш таможня посчĕн ĕçенĕсем.

АНЖЕЛИКА ТИХОНОВА

СĂМАХ МАЙ

55 кг йывăç вăрри акнă Юрий Кириллович Çĕнтерӳ паркĕ хыçĕнче çĕр шуса аннине чармашкăн. Ывălĕ алтнă кашни шăтăка хура çĕр ярса йывăççем лартнă. Иртнĕ ĕмĕрте кунта хĕрлĕ сăрт пулнă, карьертан чул кăларнă. Паянхи кун сад пахчинче груша, ирга, майăр, панулми, тутлă çимĕç паракан ытти йывăç-тĕм те ӳсет. Пахчана вырăх-чĕрлĕх кĕнине чарма ун тавра 135 метр тăршшĕ карта тытнă. Çырмари шыв анкартисем патнелле пынă, ăна алăпа чавса тӳрлетнĕ Кирилловсен çемйи.

РЕКЛАМНОЕ АГЕНТСТВО
RиTR
ТРИ-R
СТЕНДЫ·ТАБЛИЧКИ
МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ НАРУЖНОЙ РЕКЛАМЫ
(8352) 46-10-10|46-50-10
Ⓟ 07-58

Вырма каярах...

• ТĔРĔСЛЕВ

1 Арçын ачана мĕн пĕчĕкрен техника илĕртнĕ. Паян вăл Шупашкарти колледжра программист профессине алла илессишĕн ăс пухать, вĕренмелли те нумай юлман, çултăлăкран алла диплом илĕ. Унсăр пуçне, çамрăк кăçал тракторист-машинистăн B, C, E, F категориллĕ удостоверенине алла илнĕ. Халĕ вăл чăннипех те комбайн штурвалĕ умне ларма пултарать. «Комбайнпа çӳреме пĕлетĕп», – хăпартланса каласать вăл. Унсăр пуçне каччăн çамăл машинăпа тата Т-150 тракторпа çӳремелли правасене илме шанăç пур – 18 çул тултарманни кăна чăрмантарать. Хальлĕхе кам пуласса çирĕппĕнех пĕлмесен те Стас хăйне тракторпа, комбайнпа çӳреме пĕлни кирлĕ пуласса шанса тăрать.

Ир-ирех тăрса уй-хире тухасси, кунĕпех комбайн çинче тар тăкасси хăратмасть-и çамрăка? «Уйхирте ĕçлеме килĕшет», – чунне уçать 17-ри яш.

Чăрмавсем пур

Чăваш Ен ял хуçалăх министрĕ Сергей Артамонов Чăваш Республикинчи гидро-метеостанци ертӳçипе Сергей Максимовпа тĕл пулнă май çутçанталăк пулăмĕсем уй-хир ĕçĕсене епле витĕм кӳнине сӳтсе явнă. Сергей Максимов тăпрара нӳрĕк виçи нормăран – Канаш районĕнче – 2 хут, Пăрачкав районĕнче – 4-5 хут ытларахине каланă. «Тăпрара нӳрĕк виçи пысăк пулни ӳсен-тăрана ӳсе аталанма памасть, уй-хир ĕçĕсене иртерме, вырăх апачĕ хатĕрлеме чăрмантарать, тухăçлăха чакарма е пачах пĕтерме пултарать» – палăртнă станци ертӳçи.

«Кăçал çутçанталăк условийĕсене пула вырма ĕçĕ 3 эрне каярах пуçланĕ», – ял хуçалăх министрĕ çакăн пек условисенче çĕр ĕçченĕсен кашни хĕвеллĕ кунпа тухăçлă усă курмаллине каланă.

Çак кунсенчех Сергей Артамонов «Россельхозцентр» ФГБУ-н Чăваш Енри уйрăмĕн ертӳçипе Николай Маловпа тĕл пулнă. Николай Малов пĕлтернĕ тăрăх, тырăллă культурăсен тухăçлăхĕ кăçал пысăк пулмалла, анчах çумăрпа вăйлă çиле, пăр çунине пула пучахсем выртса пĕтнĕрен вĕсенче чир-чĕр аталанас хăрушлăх пур. Унсăр пуçне айлăмра вырнаçнă анасенче шыв тăни вырма ĕçĕсенче чăрмав кăларса тăратма пултарĕ. Çанталăка пула çĕр улми анисем çинче фитофтороз аталанать, анчах нӳрĕк виçи пысăккипе хӳтĕлев мероприятийĕсене вăхăтра пурнăçлама май килмест. Унсăр пуçне çак сăлтава пула çĕр улми те çĕрет. Нумай культура çинче сиенлĕ хурт-кăпшанкă вăйлă аталанать – çакна та палăртнă Россельхозцентр уйрăмĕн ертӳçи.

«Нумай вăхăт тăсăлакан çумăрсем тата сивĕрех çанталăк культурăсен аталанăвне 2 эрнелĕхе кая хăвараççĕ. Çавна пула вырма ĕçĕсем каярах тытăнĕç, тухăçлă та çухалĕ», – палăртнă Николай Малов.

Кăçал çанталăк тĕлĕнтерсех тăрать, çапах та хресчен шанăçа çухатмасть. Вырма инкек-синкексĕр иртсе кайтăр тесен хресченĕн комбайнсене, ытти техникăна яланах юсавлă тытмаллине, хăрушсăрлăх техникин йĕркисене çирĕп пăхăнмаллине шута илмелле.

ДЕОМИД ВАСИЛЬЕВ

• ЯВАПЛĂХ

Следстви комитечĕн ЧР следстви управленийĕн Çĕнĕ Шупашкарти следстви пайĕ Çĕнĕ Тутаркасси поселокĕнче пурăнакан 28 çулти çын тĕлĕшĕпе уголовлă ĕç пуçарнă. Ăна РФ УК 282 статйипе (1-мĕш пай) (халăх умĕнче курайманлăх тата хирĕçӳ çуратакан ĕç-пуçсем туни, çавăн пекех çыннăн е темиçе çыннăн тивĕçне национальноç палăрăмĕсем тата хăш рассăна кĕнине пăхса мăшкăлласа чакарни) айăпласçĕ.

Следстви шухăшĕпе, 2016 çулхи декабрь уйăхĕнче айăпланакан хăйĕн килĕнчен Интернетра пĕр социаллă сетьри хăйĕн аккаунтĕнче нацисен тата рассăсен хушшинче курайманлăха, хирĕçтăрăва тата ютшăнулăха çуратакан экстремистла сĕмлĕ аудиозаписьсем виçĕ хут вырнаçтарнă. Преступление уголовлă ĕçпе иртнерĕ комплекслă психологипе лингвистика экспертизи, çавăн пекех свидетель кăтартнисем çирĕплетсе параççĕ. Следовательсем уголовлă ĕçе Шупашкар район судне пăхса тухма ярса панă. Йĕркене пăснă фактсене ЧР ШĔМĕн эстремизма хирĕç тăракан центр сотрудникĕсем тупса палăртнă.

Собрание депутатов Чебоксарского района Чувашской Республики

РЕШЕНИЕ

О внесении изменений в решение Собрания депутатов Чебоксарского района Чувашской Республики от 02.04.2015 № 40-04

Проект

В соответствии с пунктом 2 статьи 18 Федерального закона от 12.06.2002 N 67-ФЗ «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации», статьей 8 Закона Чувашской Республики от 25.11.2003 N 41 «О выборах в органы местного самоуправления в Чувашской Республике», Собрание депутатов Чебоксарского района Чувашской Республики Р Е Ш И Л О:

1. Внести в схему одномандатных избирательных округов по выборам депутатов Собрания депутатов Чебоксарского района Чувашской Республики, утвержденную решением Собрания депутатов Чебоксарского района Чувашской Республики от 02.04.2015 № 40-04 (приложение), следующее изменение:

строку 9 «Центральный» изложить в следующей редакции:

9	Центральный	2297	п.Кугеси, ул. Шоссейная, д.17, МБУ «Централизованная клубная система»	п.Кугеси-улицы: Зеленая, Ленина, Озерная, Тепличная, Шоссейная, Энгельса, Карла Маркса дд.: 1, 1А, 1Б, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 30А, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 50А, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 73, 75, 77, Аптечный переулок, Колхозная, Свобода, Южная, Советская дд.: 6, 7, 8, 13, 15, 15А, 16, 17, 17А, 18, 24, 26, 34, 36, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 57А, 58, 59, 59А, 60, 61, 62, 62А, 64, 64А, 66, 68, 70, 72, 72А

2. Опубликовать настоящее решение в районной газете «Тăван Ен».

3. Настоящее решение вступает в силу с момента его официального опубликования.

Глава Чебоксарского района А.Г. Николаев

СПИСОК

избирательных участков, образуемых на территории Чебоксарского района, для проведения голосования и подсчета голосов избирателей на дополнительных выборах депутатов Собрания депутатов Чебоксарского района по Турачикскому одномандатному избирательному округу № 3 и Центральному одномандатному избирательному округу № 9

Ишлейский избирательный участок № 1717

Место нахождения участковой избирательной комиссии и помещения для голосования, телефон: с. Ишлеи, ул.Советская, дом 52; дом творчества; тел.:25-6-71.

Границы избирательного участка: пер. Лесной.

Новый избирательный участок № 1718

Место нахождения участковой избирательной комиссии и помещения для голосования, телефон: с. Ишлеи, ул. Советская, дом 58; МБОУ «Ишлейская СОШ»; тел.: 25-2-23.

Границы избирательного участка: село Ишлеи улицы: Ленина, Школьная, Комсомольская, пер.Санаторный, 60 лет Октября, Тобачи, Мостовая, Речная, Нагорная, Заречная, Южная, Новая, Прудная, Центральная, Шоссейная, Солнечная, Пихтулинская, Советская: дд. 1-46, 47, 49, 50, 60, 62, 71, 73-79; Владимирская, Покровская, Казанская, Успенская, Полевая, Новоишлейская.

Мускаринкасинский избирательный участок № 1719

Место нахождения участковой избирательной комиссии и помещения для голосования, телефон: д. Мускаринкасы, ул. Речная, дом 9; сельский клуб; тел.:25-4-84.

Границы избирательного участка: деревни: Мускаринкасы, Хачики.

Олгашинский избирательный участок № 1720

Место нахождения участковой избирательной комиссии и помещения для голосования, телефон: д. Олгаши, ул. Лесная, дом 3; сельский клуб; тел.: 25-4-49.

Границы избирательного участка: деревни: Мамги, Мутикасы, Олгаши, Шайгильдино.

Чурачикский избирательный участок № 1721

Место нахождения участковой избирательной комиссии и помещения для голосования, телефон: д. Корак-Чурачики, ул. Школьная, дом 1; МБОУ «Чурачикская ООШ»; тел.: 25-3-91.

Границы избирательного участка: деревни: Вуспюрт-Чурачики, Кивъял-Чурачики, Корак-Чурачики, Синьял-Чурачики, Чермаки.

Ядринкасинский избирательный участок № 1722

Место нахождения участковой избирательной комиссии и помещения для голосования, телефон: д. Ядринкасы, ул. Садовая, дом 24; сельский клуб; тел.: 25-4-16.

Границы избирательного участка: деревни: Хорамакасы, Ядринкасы.

Центральный избирательный участок № 1723

Место нахождения участковой избирательной комиссии и помещения для голосования, телефон: пос.Кугеси, ул. Шоссейная, 17; МБУ «Централизованная клубная система»; тел.: 2-13-82.

Границы избирательного участка: поселок Кугеси - улицы: Карла Маркса: дд.1-69, 73, 75, 77; Советская: дд.6, 7,8,16,18,24,26,34,36,38,45-48; Энгельса, Ленина, Озерная, Зеленая, Свободы, Тепличная, Шоссейная, Южная; переулок Аптечный.

Спортивный избирательный участок № 1724

Место нахождения участковой избирательной комиссии и помещения для голосования, телефон: пос. Кугеси, ул. Советская, дом 35; стадион МАУ ДО «Детско-юношеская спортивная школа «Центр спорта и здоровья «Улăп»; тел.: 2-30-93.

Границы избирательного участка: поселок Кугеси - улицы: Советская: дд. 13, 15, 15а, 17, 17а, 44, 49-59, 59а, 60, 61, 62, 62а, 64, 64а, 66, 68, 70, 72, 72а; Колхозная.

СУТАТПĂР
ПРОДАЕМ

06-42. Продаю гравмассу, песок, щебень, бой кирпича и бетона, цемент М-400, М-500. Доставка. Тел.: 8-927-849-76-75.

04-68. Продаю к/б блоки от 32 рублей, цемент, доски, песок, гравмасса, кирпич, профнастил, профтрубы. Услуги манипулятора. Тел.: 8-903-345-53-24, 8-903-322-25-32.

07-24. Любой кирпич. Тел.: 8-927-667-83-78.

06-45. Бычков. Телок, овец, ягнят романовской породы. Тел.: 8-987-126-30-07.

07-50. Мартра пăруламалли чупнă хура пăру. Тел.: 8-962-321-38-03.

ТУЯНАТПĂР
КУПИМ

05-14. Куплю скотину. Дорого. Тел.: 8-961-344-03-82.

07-03. Корову, бычка, телку, овец. Тел.: 8-905-342-39-43.

05-38. КРС, свиней, лошадей. Тел.: 8-902-327-56-06.

КИЛ-ÇУРТ
НЕДВИЖИМОСТЬ

07-35. Продаю земельный участок площадью 12 соток в коттеджном поселке в селе Чурачики Цивильского района по договорной цене. Все коммуникации и асфальт – до участка. Тел. 8-952-310-31-91.

ĔÇ
РАБОТА

07-27. Требуются лицензированные охранники для работы в с. Ишлеи, п. Кугеси. Тел. 22-88-50; 8-917-078-88-50.

07-52. Требуется слесарь, электрик. Тел.: 8-906-380-57-81.

ПУЛĂШУ
УСЛУГИ

05-42. Натяжные потолки. Акции! Замер бесплатно! Тел.: 37-62-44.

06-10. Отопление, водопровод, канализация. Тел.: 8-917-678-19-65.

06-57. Услуги мини-экскаватора, эвакуатора. Тел. 8-927-857-72-60.

06-43. Строительство домов и бань под ключ. Кровельные и отделочные работы, обшивка фасадов. Кладка, фундаменты. Заборы. Срубы. Тел.: 8-927-667-03-55.

ÇĔР
ЗЕМЕЛЬНЫЕ ОТНОШЕНИЯ

07-46. ИЗВЕЩЕНИЕ О СОГЛАСОВАНИИ ПРОЕКТА МЕЖЕВАНИЯ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ

Кадастровый инженер Пономарева Т.В., квалификационный аттестат 21-11-11, № регистрации в государственном реестре лиц, осуществляющих кадастровую деятельность 6135, почтовый адрес: ЧР, Чебоксарский район , п. Кугеси, ул. Шоссейная, д. 14 «а», электронная почта – ooo-zemlemer21@mail.ru, тел. 8(83540) 21252 подготовил проект межевания земельного участка образованного путем выдела земельной доли из земельного участка с кадастровым номером 21:16:000000:110 расположенного: Чувашская Республика, Мариинско-Посадский район, Приволжское сельское поселение.

Заказчик проекта межевания: Администрация Приволжского сельского поселения. Адрес: Чувашская Республика, г. Мариинский Посад, ул. Чкалова, д. 61в, тел. 8(83542)38224.

С проектом межевания земельных участков можно ознакомиться по адресу: Чувашская Республика, Чебоксарский район, п. Кугеси, ул. Шоссейная, д. 14 «а».

Обоснованные возражения после ознакомления с проектом межевания относительно размеров и местоположения границ земельных участков принимаются в течении 30 дней со дня опубликования данного извещения по адресу: 429500, Чувашская Республика, Чебоксарский район, п. Кугеси, ул. Шоссейная, д. 14 «а», а также в филиале ФГБУ «ФКП Росреестра» по Чувашской Республике-Чувашии по адресу: 428000, Чувашская Республика, г. Чебоксары, Московский пр-т, д. 37.

07-51. ИЗВЕЩЕНИЕ О СОГЛАСОВАНИИ ПРОЕКТА МЕЖЕВАНИЯ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА.

Настоящим, кадастровый инженер Ященко И. Ю., адрес: Чувашская Республика, г. Чебоксары, Президентский бульвар, д. 31, inzhener21@ ya.ru, тел. (8352)662020, номер регистрации в ГРЛ, осуществляющих кадастровую деятельность 26453 извещает участников долевой собственности бывшего СХПК «Слава» о подготовке проектов межевания земельных участков, выделяемых в счет земельных долей в Ишакском сельском поселении Чебоксарского района Чувашской Республики.

Заказчиком работ по подготовке проектов межевания земельных участков является Администрация Ишакского сельского поселения, адрес Чувашская Республика, Чебоксарский район, с. Ишаки, ул. Ясельная, д. 6.

Кадастровый номер исходного земельного участка 21:21:000000:295, адрес: Чувашская Республика, Чебоксарский район, Ишакское с/поселение.

С проектами межевания земельных участков можно ознакомиться по адресу: г. Чебоксары, Президентский бульвар, д. 31, офис 303, с 9.00 до 16.00 часов в течение 30 дней со дня опубликования настоящего уведомления. Для ознакомления с проектами межевания необходимо при себе иметь: документ, удостоверяющий личность; свидетельство о праве собственности на земельную долю или иной документ в соответствии со ст. 18 Федерального закона №101-ФЗ «Об обороте земель сельскохозяйственного назначения».

Обоснованные возражения относительно размера и местоположения границ выделяемых в счет земельных долей земельных участков, после ознакомления с проектами межевания, направляются или вручаются в письменной форме в течение 30 дней со дня опубликования настоящего извещения по двум адресам:

1) 428000, Чувашская Республика, г. Чебоксары, Президентский бульвар, д. 31, офис 303.

2) 428017, Чувашская Республика, г. Чебоксары, просп. Московский, д. 37, филиал ФГБУ «Федеральная кадастровая палата Федеральной службы государственной регистрации, кадастра и картографии» по Чувашской Республике -Чувашии».

Кольца колодцев ж/б
D-0.7; 1.0; 1.5.
●Бурение колодцев и скважин.
●К/б блоки от производителя 20х20х40, 30х20х40, 12х20х40.
●Доставка.
Т.: 8-902-327-82-52.
02-11

Экологичный утеплитель
ЭКОВАТА
от производителя С ДОСТАВКОЙ.
Профессиональный монтаж с гарантией 5 лет!
На рынке более 20 лет!
8(903)359-71-74, 499-399.
www.ecovata21.ru
Пенсионерам скидка - 5%
05-50

Коллегия юридической защиты
Юридическая помощь по возврату водительских удостоверений. ДТП.
Возврат по амнистии уже лишенных прав. Официально.
Тел.: 8-800-35-01-002. Звонок бесплатный!
05-04

Скидки до 50%
Пластиковые окна от оконного завода
Летние суперскидки.
От 2800 руб. ЗА ДЕРЕВЕНСКОЕ ОКНО.
Утепленные в 3 стекла.
Вызов замерщика бесплатно.
8-927-668-69-55.
06-63

СервисЦ
РЕМОНТ ХОЛОДИЛЬНИКОВ ТЕЛЕВИЗОРОВ
Тел.: 8-927-990-46-75
07-37

СервисЦ
ТриколорТВ. ТЕЛЕКАРТА. УСЛУГИ. ОБМЕН
Тел.: 8-927-990-46-75
07-38

Центр занятости населения ИНФОРМИРУЕТ

ЯРМАРКА ВАКАНСИЙ

КУ Центр занятости населения Чебоксарского района 28 июля 2017 года проводит ярмарку вакансий рабочих мест для несовершеннолетних граждан в период летних каникул. Временные рабочие места предлагаются по благоустройству территорий общеобразовательных школ, вспомогательные работы в теплицах, подсобные работы в сельскохозяйственных предприятиях.

Начало: 10 часов.

По вопросам проведения ярмарки вакансий обращаться в Центр занятости населении по адресу: п. Кугеси, ул. Советская, 23.

Телефон для справок: **2-11-77, 2-35-02.**

07-57

ПАМЯТНИКИ от 2000 рублей
АО «Базальт» г. Чебоксары, ул. Гладкова, д. 7.
предлагает ПАМЯТНИКИ, КРЕСТЫ ИЗ МРАМОРНОЙ КРОШКИ, ЧЕРНОГО ГРАНИТА, СЕРОГО И БЕЛОГО МРАМОРА.
● Столики, скамейки, ограды, венки.
● СКИДКИ, РАССРОЧКА ПЛАТЕЖА. ГАРАНТИЯ.
ДОСТАВКА И УСТАНОВКА. БЕСПЛАТНОЕ ХРАНЕНИЕ.
☎8 (8352) 56-29-68.
01-73

РАБОТА НА ОБЪЕКТАХ РОССИИ!!! ТРЕБУЮТСЯ:
- СБОРЩИКИ (от 37 т.р.)
- АРМАТУРЩИКИ (от 37 т.р.)
- РАЗНОРАБОЧИЕ (от 35 т.р.)
- СВАРЩИКИ (от 40 т.р.)
■Официальное трудоустройство
■Авансы на питание ■Проживание
8-912-460-33-99
07-06

Рубрика **«СОБОЛЕЗНОВАНИЕ»**

для юрлиц и ИП[1] – **600 РУБ,**
для частных лиц[2] – **400 РУБ.**

[1] Свыше 40 слов – дополнительно 25 руб, за каждое слово.
[2] Свыше 40 слов – дополнительно 18 руб, за каждое слово.

Чувашская Республика Чебоксарский район
Глава Синьяльского сельского поселения

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

19.07.2017 №12 село Синьялы

О назначении публичных слушаний по вопросу предоставления разрешения на отклонение от предельных параметров разрешенного строительства

В целях обеспечения интересов жителей Синьяльского сельского поселения Чебоксарского района Чувашской Республики, в соответствии со статьей 46 Градостроительного Кодекса Российской Федерации, Федеральным законом от 6 октября 2003 года №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», Уставом Синьяльского сельского поселения Чебоксарского района Чувашской Республики, Положением о порядке организации и проведении публичных слушаний по вопросам градостроительной деятельности на территории Синьяльского сельского поселения Чебоксарского района, утвержденного решением Собрания депутатов Синьяльского сельского поселения № 19-07 от 23.04.2008 года, Правилами землепользования и застройки Синьяльского сельского поселения, утвержденными решением Собрания депутатов Синьяльского сельского поселения Чебоксарского района Чувашской Республики от 29.12.2016 г. № 19-02, п о с т а н о в л я ю:

1. Назначить публичные слушания по вопросу предоставления разрешения на отклонение от предельных параметров разрешенного строительства на земельном участке с кадастровым номером 21:21:070103:237 площадью 746 кв.м., расположенном по адресу: Чувашская Республика, Чебоксарский район, Синьяльское сельское поселение, с. Синьялы, ул. Ефимова, д. 2а на 29 августа 2017 года по адресу: с. Синьялы, ул. Сеспеля, д. 29, около магазина «Ландыш» начало в 18-00 часов.

2. Предложения и замечания по рассматриваемому вопросу направлять в администрацию Синьяльского сельского поселения Чебоксарского района Чувашской Республики по адресу: Чебоксарский район, с. Синьялы, ул. Центральная, д. 42.

3. Назначить Моткину Т.Н. - заместителя главы администрации Синьяльского сельского поселения, ответственной за подготовку и проведение публичных слушаний.

4. Настоящее постановление опубликовать в газете «Тăван Ен» и разместить на официальном сайте администрации Синьяльского сельского поселения в сети Интернет.

5. Контроль за выполнением настоящего распоряжения оставляю за собой.

Глава Синьяльского сельского поселения В.Г. Мареев

07-48

Чувашская Республика Чебоксарский район
Глава Синьял-Покровского сельского поселения

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

26.07.2017 г. №4 деревня Пархикасы

О назначении публичных слушаний по обсуждению о предоставлении разрешения на условно разрешенный вид использования земельного участка

В соответствии со статьей 39 Градостроительного кодекса Российской Федерации, Федеральным законом от 6 октября 2003г. №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», Уставом Синьял-Покровского сельского поселения Чебоксарского района Чувашской Республики и на основании Положения о публичных слушаниях, утвержденного решением Собрания депутатов Синьял-Покровского сельского поселения Чебоксарского района Чувашской Республики от 10.11.2005 года № 01-07, на основании письма от 25.07.2017 г. № 01-19/1111 БУ «Чебоксарская районная больница» Минздрава Чувашии п о с т а н о в л я ю:

1. Назначить Публичные слушания по обсуждению о предоставлении разрешения на условно разрешенный вид использования земельного участка с кадастровым номером 21:21:110302:76 общей площадью 553 кв.м. «для обслуживания Синьял-Покровского фельдшерско-акушерского пункта», расположенного в д. Синьял-Покровское, ул. Советская, д. 10 на «магазины» на 28 августа 2017 г. в здании администрации Синьял-Покровского сельского поселения, начало в 16 часов.

2. Опубликовать данное постановление в газете «Тăван Ен» и разместить на официальном сайте администрации Синьял-Покровского сельского поселения в сети Интернет.

3. Назначить Смирнову Елену Алексеевну, заместителя главы администрации Синьял-Покровского сельского поселения, ответственным за подготовку и проведение публичных слушаний.

4. Контроль за исполнением настоящего постановления оставляю за собой.

Глава Синьял-Покровского сельского поселения Р.В. Васильев

07-59

Чувашская Республика Чебоксарский район
Глава Синьяльского сельского поселения

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

19.07.2017 № 13 село Синьялы

О назначении публичных слушаний по проекту межевания территории садоводческого товарищества «Хастар»

В целях обеспечения интересов жителей Синьяльского сельского поселения Чебоксарского района Чувашской Республики, в соответствии со статьей 46 Градостроительного Кодекса Российской Федерации, Федеральным законом от 6 октября 2003 года №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», Уставом Синьяльского сельского поселения Чебоксарского района Чувашской Республики, Положением о порядке организации и проведении публичных слушаний по вопросам градостроительной деятельности на территории Синьяльского сельского поселения Чебоксарского района, утвержденного решением Собрания депутатов Синьяльского сельского поселения № 19-07 от 23.04.2008 года, Правилами землепользования застройки Синьяльского сельского поселения Чебоксарского района Чувашской Республики, утвержденного решением Собрания депутатов Синьяльского сельского поселения Чебоксарского района Чувашской Республики от 29.12.2016 г. № 19-02, п о с т а н о в л я ю:

1. Назначить публичные слушания по проекту межевания территории садоводческого товарищества «Хастар» на 28 августа 2017 года в Синьяльском Доме творчества по адресу: Чебоксарский район, Синьяльское сельское поселение, с. Синьялы, ул. Центральная, д. 32, начало в 17.30 часов.

2. Назначить Моткину Т.Н. – заместителя главы администрации Синьяльского сельского поселения Чебоксарского района, ответственной за подготовку и проведение публичных слушаний.

3. Предложения и замечания по проекту межевания территории СТ «Хастар» направлять в администрацию Синьяльского сельского поселения Чебоксарского района по адресу: Чебоксарский район, с. Синьялы, ул. Центральная, д. 42 (тел. 8-83540-26624).

4. Настоящее постановление опубликовать в газете «Тăван Ен» и разместить на официальном сайте администрации Синьяльского сельского поселения в сети Интернет.

5. Контроль за исполнением постановления оставляю за собой.

Глава Синьяльского сельского поселения В.Г. Мареев

07-49

• ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ

Редакция газеты и прокуратура Чебоксарского района проведут совместную «горячую» линию, в ходе которой можно будет задать вопросы о всех нюансах, связанных с алиментными обязательствами.

Тема «горячей линии» обусловлена предстоящим новым учебным годом, подготовка к которому требует больших финансовых вложений, а нерадивые алиментщики не хотят их платить.

Вопросы для представителей прокуратуры принимаются уже сейчас по номеру 8(83540) 2-21-88 (с 8 до 17.00 часов в будни) и по приложению «Viber» по номеру 89656874459.

Тăван Ен

Учредитель (соучредители): Министерство информационной политики и массовых коммуникаций Чувашской Республики, Автономное учреждение Чувашской Республики «Редакция газеты «Тăван Ен» Министерства информационной политики и массовых коммуникаций Чувашской Республики

Газета зарегистрирована в Управлении Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Чувашской Республике - Чувашии 05 октября 2012 г. **ПИ № ТУ 21-00231.**

Газета распространяется в Чебоксарском районе, гг. Чебоксары и Новочебоксарск, а также в райцентрах Чувашской Республики

Выходит по пятницам на чувашском языке, с подачей некоторых материалов на русском.

Гонорар выплачивается только за материалы, написанные по заказу редакции. Рукописи, фотографии, рисунки не возвращаются и не рецензируются. Опубликованные мнения не всегда совпадают с точкой зрения редакции. За достоверность материалов ответственность несут авторы. Редакция не вступает в переписку с читателями. За содержание рекламы ответственность несет рекламодатель.

При подготовке материалов использованы информация и фотографии с сайта администрации Чебоксарского района, официального портала органов власти Чувашии www.cap.ru, и сайта «Российской газеты».

Подписной индекс газеты 54820

Адрес редакции и издателя: **АУ «Редакция газеты «Тăван Ен» Мининформполитики Чувашии 429500, Чебоксарский район, п. Кугеси, ул. Шоссейная, 13**
E-mail: **tavan-en21@yandex.ru** Сайт: **www.tavanen.ru**
Факс: 8(83540) **2-21-88, 8(8352) 20-10-71**

Тел. для справок – 8 (83540) **2-12-59.** | ***Отделы:*** новостей и общественной жизни – **8 (83540) 2-21-88,** | местного самоуправления, социальной политики и организационно-массовой работы – **8 (83540) 2-21-88, 8 (8352) 20-10-85,** | рекламы и подписки – **8 (83540) 2-12-59,** | бухгалтерия – **8 (8352) 20-10-71,** | гл. редактор – **8 (83540) 2-21-88, 8 (8352) 20-10-71.**

Прием объявлений и рекламы, подписка с 8.00 до 17.00
E-mail: **tavanen@mail.ru** **Тел.:** 8(83540) **2-12-59**

И.о. главного редактора **В.А. ВЫШИНСКАЯ**
Дежурный по номеру **В.Ф. ШУМИЛОВА**

Материалы, обозначенные знаком ⓟ, а также в рубриках «Саламлатпăр», «Тав тăватпăр», публикуются на платной основе.
© Перепечатка или иное воспроизведение материалов без письменного разрешения редакции запрещена.

Печать офсетная.
Объем 3,0 печ. л.
Время подписания в печать: по графику – 18.00, фактически – 17.30 27.07.2017 г.
Дата выхода в свет: 28.07.2017 г.
Тираж **2641 экз.**
Заказ № 2501
Номер отпечатан в ОАО «ИПК Чувашия» 428019, Чебоксары, пр. И. Яковлева, 13.
Цена свободная

Чи паха парне мĕн хак? ▶уйрăм çынсемшĕн «Тăван Енри» салам хакĕ 500 тенкĕ; ▶предприяти-организацисемшĕн, юридици сăпачĕсемшĕн 600 тенкĕ; ▶сăн ӳкерчĕк 100 тенкĕ. Квитанципе ӳнĕрех.

Чупма – уçăлма тухнă пек

• СЫВĂ ПУРНĂÇ

Июлĕн 22-мĕшĕнче Янăш шкулĕн стадионĕнче ветеринари службин республика спартакиади иртрĕ. Унта 21 команда спортăн тĕрлĕ тĕсĕнче хăйĕн пиçĕлĕхне кăтартрĕ. Шупашкар районĕн выльăх чир-чĕрĕпе кĕрешекен станци команди спартакиадăра 3-мĕш çул çĕнтерсе кубока районтах упрама хăварчĕ.

Ăмăрту ветстанци ертӳçисен чупăвĕпе пуçланчĕ. Унта 39 çул тултарманнисем тата çак çул ӳсĕмĕнчен иртнисем кашни хăйĕн вăйне тĕрĕслерĕç. «Кăçал çăмăл атлетика чупăвĕ маншăн уçăлма тухнă чухнехи пекех пулчĕ», – тет Шупашкар районĕн выльăх чир-чĕрĕпе кĕрешекен станци пуçлăхĕ, сывă пурнăç йĕркине кăмăллакан Сергей Ефремов. Эстафетăра кашни командăран пĕр арçын тата икĕ хĕрарăм 200-шер метр чупрĕç. Вырăнтан тăршшĕне сикессипе те пирĕннисене çитекен пулмарĕ. Тăваттăмĕш ăмăртура хĕрарăмсем пресс тăвассипе, арçынсем отжиманире чăтăмлăхне кăтартрĕç. 30 çеккунтра хăнăхтарусене май килнĕ таран нумайрах тумалла пулчĕ.

«Чи кăсăкли вара канат туртасси пулчĕ», - тет Сергей Ефремов. Каната хăй енне туртса илеймен командăсем тухса ӳксе пычĕç. Пĕр-пĕринпе вăйлисенчен вăйлисем тĕл пулчĕç. Кашни ăмăртура йышăннă кăтартусене шута илсе районти ветстанци ĕçченĕсем спартакиадăра 1-мĕш вырăн йышăнчĕç. «Хулари ветстанцирен кăшт кăна выляса илтĕмĕр», – теççĕ çĕнтерӳçĕсем савăннине пытармасăр. Тепĕр чухне çеккунтăн пĕчĕк пайĕ те пĕлтерĕшлĕ иккен. Шупашкар хула ветстанцийĕ пьедесталăн 2-мĕш картлашки çине хăпарчĕ, Трак ен ветстанцийĕн команди – 3-мĕшне.

Шупашкар район чысне Максим Сергеев водитель, Марина Никонорова ветврач, Анастасия Игнатьева юрисконсульт тата Сергей Ефремов хӳтĕлерĕç. Спартакиадăра йышăннă планкăран аялла ӳкес мар тесе вĕсем «Улăп» спорткомплексра ӳт-пĕвне икĕ эрне çирĕплетнĕ. «Кăнтăрлахи апат вăхăтĕнче те стадиона васкарăмăр: чупрăмăр, тĕрлĕ хăнăхтару турăмăр », – теççĕ вĕсем. Çĕнтерме хавхалантармашкăн çитес çул спартакиадăна ăмăртура юлашки вырăна тухнă команда йышăнать. 2018 çулта ветслужбăн республика спартакиади Комсомольски районĕнче иртĕ.

САМАХ МАЙ

Ветстанцисен хĕллехи спартакиадинче выльăх чир-чĕрĕсемпе кĕрешекенсем йĕлтĕр сырса эстафетăна хутшăнаççĕ.

■ АНЖЕЛИКА ТИХОНОВА

Матроссене хĕрсем те кăмăллаççĕ

• КАЛЕНДАРЬТИ КУН

Çарпа тинĕс флочĕн кунне июль уйăхĕн юлашки вырсарникунĕнче паллă тума йышăннă. Пирĕн Чаканар ялĕнче те моряк сахал мар. Хĕрсем те матрос тумĕллĕ каччăсене ытларах килĕштернĕ.

К. Пучкарев сылтăмран пĕрремĕш

Ялти 15 каччă хăй вăхăтĕнче матрос пулма тивĕçнĕ, вĕсенчен 6-шĕ тинĕс айĕпе çӳрекен карапсем çинче службăра тăнă.

Чаканар каччи Ким Пучкарев 1934 çулхи майăн 9-мĕшĕнче çуралнă. Ялти тата Ишекри шкулсенче ăс пухнă. 7 класс пĕтерсен ялти çамрăксемпе колхозра вăй хунă. 1952 çулхи сентябрьте Ким патне Вася Волков юлташĕ пырса Шупашкара шофера вĕренме кайма чĕннĕ. Аппăшĕсемпе шăллĕ ăна колхозра конюхра ĕçлемелле тесе хулана ярасшăн пулман. Юрать, кĕтмен çĕртен телей тупăннă – сырăнтарнă заемсенчен пĕри 25 тенкĕ выляса илнĕ. Ким çав укçапа вĕренме кайнă та.

Кима килĕнчен апатçимĕç енчен кăна пулăшкаланă. Укçа кирлĕрен юлташĕпе иккĕшĕ вакунсем пушатма çӳренĕ. 1952 çулта ДОСААФ пулăшнипе вăл шоферсен курсĕнче вĕренме тытăнать. 6 уйăх вĕренсен Кимпа Вася экзаменсем тытса шофер прависене илеççĕ. Ун чухне колхозсенче машинăсем пулман. Хĕсмете лекиччен каччă колхозра тĕрлĕ ĕçе пурнăçланă. 1953 çулхи октябрь пуçламăшĕнче салтака кайнă. Çар пурнăçне вĕренме Мускав хулине яраççĕ. Тепĕр виçĕ уйăхран, присяга тытсан, матрос тумне тăхăннă каччăна Пермь хулине куçараççĕ. Çак хулара Кимăн пĕтĕм салтак пурнăçĕ иртет. Кама шывĕ çинче катер çинче моторист пулса ĕçлет, кайран шофер пулса машинăпа тĕрлĕ груз турттарать, гидросамолетсем патне çунтармалли-сĕрмелли хатĕрсем те илсе пырса тăрать.

Службăра хăйне лайăх енчен кăтартнăшăн, ĕçе тĕплĕ пурнăçласа пынăшăн Ким Пучкарева аслă матрос ятне параççĕ. Вăл «Отличник ВМС», «Специалист 2 класса» кăкăр значокĕсене илме тивĕçет. Киле çамрăк 1956 çулхи октябрĕн 26-мĕшĕнче таврăнать. Малтан ялти колхозра шоферта ĕçлет, тепĕр çултан Вăрăмту ялĕнчи «Красный плуг» колхоза куçать. Хуçалăх Учхозпа пĕрлешсен 10 çул ытла унта вăй хурать. Тепĕр 10 çул Ишлей сельповĕнче тăрăшать. 1984-1994 çулсенче водительте тимлет. Ĕçре тăрăшса ĕçленĕшĕн тĕрлĕ наградăна тивĕçет Ким Лукич. 1994 çулта пенсие тухнă чухне ăна «Ĕç ветеранĕ» медаль параççĕ.

Хăй вăхăтĕнче моряк ял хĕрĕпе Елена Смирновăпа çемье çавăрнă, 2 ывăлпа 1 хĕре аслă пĕлӳ парса ура çине тăратнă.

10 çул каялла Ким Лукич флотра службăра тăнă ялти çамрăксен клубне йĕркелерĕ. Вĕсем уяв кунĕнче пĕрле пухăнса спорт ăмăртăвĕсем irttereççĕ, шашкăлла выляса, алă вăйĕ виçсе, канат туртса вăй виçеççĕ. Тупăшусем хыççăн шыва кĕресси йăлана кĕчĕ. 5 çул каялла те клуб ĕçне кӳршĕ ялсенчи çамрăксем хутшăнма тытăнчĕç.

■ АНАТОЛИЙ ЛЕПИН, ЧАКАНАР

ТУРКЕСТАНРИ ТУСЛĂХ ПАЛĂКĔ

• ÇУЛ ÇӲРЕВ

(Малалли. Пуçламăшĕ иртнĕ номерте.)

Университетра 33 патшалăхпа республикăран 7600 студент вĕренет. Кунта 9 факультет вырнаçнă: медицина, биологи, журналистика т.ыт. те. Студентсене 4 чĕлхепе: турккă, акăлчан, казах тата вырăс чĕлхисемпе пĕлӳ параççĕ. Туркестан Пурçăн çул (Шелковый путь) çинче вырнаçнă. Кунта пурçăн, ылтăн туса илесси тата ытти промышленноç лайăх аталаннă. Кунта Ходжа Ахмет Ясави çуралнă. Туркестан – тĕрлĕ халăх культурипе чĕлхине пĕрлештерсе тăракан хула. Хăй вăхăтĕнче еврейсем, мăсăльмансем т.ыт. пурăннă. Еврейсен авалхи масарĕ халĕ те упранса юлнă. ЧР кинематографистсен пĕрлешĕвĕн ертӳçи, «Сувар» пĕрлешĕвĕн хисеплĕ элтеперĕ Олег Цыпленков пухăннисене малтанхи тата кăçалхи çул çӳрев çинчен каласа кăтартрĕ. 6-мĕш ĕмĕрте Атăлçи Пăлхар патшалăхне пуçарса яракан Хан Кубрат кунти Дуло йăхĕнчен пулнине, чăваш чĕлхи тĕрĕк чĕлхисен çемйине кĕнине пĕлтерчĕ. 1998 çулта Казахстанра пулнăранпа çĕршыв палăрмаллах лайăхланса улшăннине палăртрĕ. Атиллăна халаллана барельефа, асăну хăмине тата чăваш тăприне университет музейне патăмăр. Асăну хăми çине казахла, чăвашла тата вырăсла: «Ку тăрăхра, 6-7 ĕмĕрсенче Анăç Тĕрĕк Каганатĕнчи Дуло йăхĕн тĕп вырăнĕ Минг-Булаг пулнă», – тесе çырса хунă. Пулас палăк эскизĕ çине алă пусрăмăр. Олег Михайлович авалхи йăлапа Мехмет Куталмиша чăваш кĕпи тăхăнтартрĕ, парнесемпе чысларĕ. Николай Кондрашкинпа пĕрле хамăр кĕнекесене университет библиотекине парнелерĕмĕр. Пирĕнпе пĕрле çул çӳреве тухнă Шупашкарти Константин Дворников 1999-2003 çулсенче кунта акăлчан чĕлхине вĕреннĕ. Халĕ Мускавра туркăсемпе пĕрле ĕçлет. Туслăх палăкне университетри парка вырнаçтарсан кунта вĕренме килекен чăвашсем вуласа савăнасса, вĕсемшĕн юратнă кĕтес пуласса питĕ шанас килет.

■ НИКОЛАЙ СМИРНОВ, АТĂЛЪЯЛ

(Вĕçĕ çитес номерте)

Саламлатпăр

Юратнă мăшăра, аннене, кукамая, тăвана, Кӳкеçре пурăнакан **Любовь Васильевна ДИМИТРИЕВĂНА** 65 çулхи юбилей ячĕпе чун-чĕререн саламлатпăр. Пурнăç урапине тикĕссĕн шутарса пĕр тумхахсăр малалла утмашкăн çăл куç таппиллĕ вăй-хал, юман пек çирĕп сывлăх, çемьере телейпе юрату сунатпăр. Санăн чун ăшши, кăмăл пуянлăхĕ, ĕçченлĕхӳ пире яланах пурнăçра пулăшса пырать, çунат хушать.

Хаклă çыннăмăр, сана
Эпир пурте юрататпăр.
Санăн ырă кăмăлна
Кулленех туйса тăратпăр.
Пурнăçу пултăр хитре,
Чунпала пачах ан ватăл,
Савăнăç çиçтĕр питре,
Телейрен нихçан ан татăл.

■ ***Мăшăрĕ, хĕрĕсем, кĕрӳшĕ, мăнукĕсем, Ильинсем, Кирилловсем, Ивановсем, Ефимовсем, Петровсем тата ытти тăван.***

07-43

Мăн Кивпулăх ялĕнче пурăнакан **Вера Ивановнăпа Геннадий Родионович ПРОКОПЬЕВСЕМ** июлĕн 27-мĕшĕнче шăкăл-шăкăл пĕр-пĕрне килĕштерсе пурăнма пуçланăранпа 55 çул çитет. Фарфор туйпа сире çирĕп сывлăх, ачăрсемпе мăнуксемпе савăнса пурăнма вăрăм ĕмĕр, телей, юрату сунатпăр.

■ ***Ывăлĕсемпе кинĕсем, мăнукĕсем, Васликассинчи тăхлачи.***

07-53

Васликасси ялĕнче пурăнакан **Нина Егоровна ПУШКИНĂНА** 69 çул тултарнă ятпа чун-чĕререн саламлатпăр. Çуралнă кун ячĕпе çирĕп сывлăх, кулленхи пурнăçра ăнăçу, канлĕ ватлăх сунатпăр.

Чунпа ĕмĕрех вăйпитти çамрăк пул,
Чир-чĕр катаран иртсе кайтăр.
Хаваслă та вăрăм килтĕр кунçул.
Шăпу ăнăçуллă пулайтăр.

■ ***Ачисем, мăнукĕсем.***

07-54

Кӳкеçре пурăнакан **Анатолий Валентинович ВОЛКОВА** 50 çулхи юбилей ячĕпе чун-чĕререн саламлатпăр. Юман пек çирĕп сывлăх, сурпан пек вăрăм ĕмĕр, ăнăçу, телей сунатпăр.

■ ***Тăванĕсем.***

07-63

• ĂМĂРТУ

Шăматкун ветерансен хушшинче мала тухассишĕн Шупашкар хулинче иртнĕ ăмăртăва район спортсменĕсем те хутшăннă. Ытти регионтан килнĕ чи-чи вăйлă спортсменсене ентешсем маххă паман. 75-79 çулсенчи ветерансен хушшинче 5 çухрăм утса Петр Федоров малти вырăна тивĕçнĕ. 65-69 çултисенчен пьедесталăн 3-мĕш картлашки çине тепĕр ентеш Валерий Мокин хăпарнă. Татьяна Михайлова 100 метрлă дистанцие пуринчен малтан чупса тухнă. Хăвăрт чупса лайăх кăтартусемпе палăрнă спортсменсен хушшинче – тепĕр 2 ентеш. 1,5 км парăнтарса Борис Ильин пьедесталăн 3-мĕш картлашки çине хăпарма тивĕçнĕ, Роза Васильева 1-мĕш пулнă, Алик Герасимова çĕнтерӳçĕсен ретне кĕме ăнăçу кăшт кăна çитмен.

ÇАНТАЛĂК

www.meteorf.ru сайт пĕлтерне тăрăх

Эрнекун ...Июль, 28	+29°	+18°
Шăматкун ...Июль, 29	+31 °	+19°
Вырсарникун ...Июль, 30	+27 °	+21°

Июль	31	Тунтикун........	+23°
Август	1	Ытларикун	+26°
Август	2	Юнкун	+25°
Август	3	Кĕçнерникун.....	+24°

валюта курсĕ 28.07.2017
$ 59,41
€ 69,64